

ekmek ve gül

sermayenin devleti varsa
KADINLARIN
örgütülü gücü var!

İÇİNDEKİLER

Sermayenin devleti varsa bizim de örgütlü gücümüz var!.....3	İlke IŞIK
Şebnem'e var da bize yok mu?.....5	Cemre KAVUKER
1 Mayıs' ta haykırdığımız talepler için mücadeleye.....6	Arzu ERKAN
Dudullu OSB'de her kuralı patronlar belirliyor.....8	
'Patronu büyüttüğüm kadar büyümüşüm artık yeter!'.....8	Canan ÖKSOY
Film ve kitap önerileri.....9	
HT Solar'da hava patrona güneşli, işçiye bulutlu.....10	Merve İLHAN
Kadınların emeği güvencesizlik ve esneklik kışkacında.....11	Nursel OKTAY
Evdeki hesap çarşıya uymadı!.....11	Fatma KOÇ
OVP'nin özeti.....12	
KİTAP.....14	
Gündüz kuşağı.....15	Psikolog Damla AKKUŞ
Kadınlar 'sıradaki' olmak istemiyor.....16	Adile DOĞAN
Şenliğe 'güvenlik' bahanesi, yurtlarda güvencesizlik.....6	
Li bajarên Kurdan, jin her pirsgirêkê girantir dijin.....17	Nurgül DENİZ
Bizim bütçemiz bizim ihtiyaçlarımıza harcansın!.....18	Nuray ÖZKAN
Sendikanın mücadelecı tavrı değişmemeli..19	
Günlük yaşama dokunacak politikalara ihtiyaç var.....19	Hatice MEYDAN
Tuzluçayır'da 8 yılilmekilmek örülen mücadele.....20	Hatice KELLEÇİ
Adler'in gözünden yaralı ve şifacı.....20	Filiz GÜR
Hemşirenin rüyası.....21	
Bu sistemde doğumlar kadınlara, çalışmak ebelere zor.....22	Selin KAYA
Sağlık emekçileri değişim istiyor.....22	Dilan GÜLTEKİN
Lezzetin emeği sömürge altında, açşilar isyanda!.....23	Funda Eylem SANCARBARLAZ
Sağlık çalışanı sağlık hizmetine erişemiyor...23	
Geçtiğimiz ay dünyada ne olup bitti?.....24	

Kadınların öfkesi şimşekleri dağıtacak

1 Mayıs'ı geride bıraktık. Bu süreçte işçi ve emekçi kadınlar 1 Mayıs'ı Türkiye'nin farklı illerinde irili ufaklı kutlamalarla geçirdi.

İstanbul'da 1 Mayıs'ta Tak-sim'in halka yasaklanmasının iktidarın halka karşı tutumunu gösteren sembolik bir görüntüsü oldu Bozdoğan Su Kemerinin önünün polis bariyerleriyle kesilmesi.

Ne yapalım peki, kös kös oturalım mı? İktidarın tüm sosyal ve siyasal haklarımıza yönelik saldırılarını, patronlarla el ele vererek üzerimize saldırdığı "Şimşegi" kaderimiz olarak kabul mu edelim?

İktidarın saldırılarını ve üzerimizde çakan şimşeklerin işçi ve emekçi kadınlar açısından nasıl sonuçlar doğuracağını burada uzun uzadıya anlatmayacağız. İşçi kadınlar zaten kendi ağzlarından anlatıyorlar yaşadıklarını dergimizde. Aynı zamanda ne sermayeye ne de aileye köle olmayacaklarını da dile getiriyorlar daha da yüksek bir sesle. Esnek çalışmayı, düşük ücretleri, şiddetli kadınların normal haline getirmeye çalışan sermaye iktidarının tüm saldırılarına, çalışmayı onlar için işkence haline getiren patronlarına karşı "Sizi büyüteceğimiz kadar büyüttük, artık yeter!" diyorlar. İşçi ve emekçi kadınlardaki öfke her geçen gün büyüyor. Bu öfke fırtına koparacak bir alan arıyor, bekledikçe birikiyor, alan bulamadıkça kadınların içinde onları tüketen bir karadeliğe dönüşüyor.

Görsel: Freepik

Böyle olmak zorunda değil! Kadınlar çocuklarını kuru ekmele beslerken birilerinin istakozunun adisyonunu ödemek zorunda değil. Kadınlar markete, pazara giderken bile iki kere düşünürken birilerinin yurt dışı seyahatlerini ödemek zorunda değil. Kadınlar emek güçleri sömürülürken, yaşama hakları ellerinden alınırken göğsünde koca bir karadeliğe yaşamak zorunda değil. Böyle yaşamayacak! Yanındaki kız kardeşine, sınıf kardeşlerine sırtını

dayayarak üzerindeki şimşekleri dağıtacak, içindeki karadeliği daha önce hiç görülmemiş bir şekilde parıldayan bir yıldızla dönüştürecek.

***

Bu bahsettiklerimiz yalnızca bir temenni, birbirimizi gazaya getirmek için kullandığımız iyi niyetli sözler değil. Tarih bize en gerici, en vahşi; işçilere, kadınlara kan kusturan faşist iktidarların dahi işçi kadınların birbirine, sınıf kardeşlerine dayandığı sürece nasıl yıkılabileceğini

gösteriyor. 8 Mayıs, işçi kadınların sömürsüz bir dünya, eşit bir yaşam isteğiyle parıldayan yüreklerinin, çeliktan örgütlülüğünün dünyada terör estiren Hitler faşizmini nasıl alaşağı ettiğini anlatıyor. Patronlara, monarşiye, gericiliğe karşı savaşarak bir işçi devleti kuran, tüm dünyanın işçi sınıfını faşizm illetinden kurtaran kız kardeşlerimiz bize diyor ki "Bu yıktığımız ilk iktidar değil, son da olmayacak!"

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal

Sorumlu Yazışları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA Ankara Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA İzmir Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Sermayenin devleti varsa bizim de örgütlü gücümüz var!

İlke IŞIK

AKP'nin iktidara geldiği zamandan bu yana en büyük oy kaybını yaşadığı 31 Mart yerel seçimlerinin ardından yeni bir döneme başladık. Ekonomik sıkışmışlık seçim sonuçlarına damga vururken Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı ilk açıklama, Orta Vadeli Program dahil tüm ekonomik önlemlerin devam edeceğiydi. Bu önlemler sermayedarları

mutlu eden, halkı ve özellikle kadınları daha çok sömürüye maruz bırakan bir çerçevede olmuştur. Nitekim Ekonomi Bakanı Mehmet Şimşek'in hemen seçim sonrası yaptığı açıklama da Orta Vadeli Programı güçlendirerek kararlılıkla uygulayacakları yönündeydi.

OVP başta olmak üzere devletin öne sürdüğü mali politikalar ve programlar; yabancı sermayeyi ülkeye çekecek, vergi yükünü emekçilerin sırtına yıkarak artıracak, yeni özelleştir-

meleri gerçekleştirecek bir çerçeve sunuyor. AKP'nin inatla üzerinde durduğu "kadınların iş ve aile yaşamını uyumlaştırmak" da OVP'nin parçası haline getirilen konulardan biri.

Özetle kadınlara güvencesiz, düşük ücretli; kadınların tek başına bir hayat sürdürmesini imkansız kılacak, emeklilik ve kıdem tazminatı gibi hakları içermeyen bir çalışma hayatı sunuyorlar. Enflasyonla mücadele için oluşturduklarını söyledikleri OVP, kadınları sosyal yardımlara ve aileye daha

çok bağımlı hale getirecek bir saldırı planı olarak önümüzde duruyor.

SERMAYE VE DEVLET EL ELE

Sermaye çevreleri de esnek çalışmaya ilişkin açıklamalarını sürdürüyor. Çalışma Bakanının da katıldığı İstanbul Sanayi Odası nisan ayı meclis toplantısında esnek çalışma önemli bir başlık olarak konuşuldu. Ülkedeki açıklık sınırı asgari ücretle eşitlenmiş ve emekçinin aldığı üç kuruş her gün daha da küçülürken Çalışma Bakanı asgari ücrette temmuz ayında zam yapılmayacağını açıkladı. 17 bin lira ile 2025'in başına kadar yaşamaya çalışmak anlamına gelen bu açıklama, emekçilerin önümüzdeki dönemde ne ile karşı karşıya kalacağını sinyallerini veriyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "İstatistiklerle Kadın, 2023" çalışmasının sonuçlarına bakalım. Çalışmaya göre, kadınların istihdam oranı erkeklerin yarısından daha az. 2022'de, kadınların istihdamda yarı zamanlı çalışma oranı yüzde 16,1 olarak belirlenmiş durumda. Yarı zamanlı çalışanların istihdam içindeki oranının 2022'de yüzde 9,8 olduğu da çalışmada yer alıyor. Küçük

Jandarma, grevdeki Lezita işçilerinin üzerine kalkanlarıyla yürürken (Fotoğraflar: Ekmek ve Gül)

çocuğu olan kadınların çalışamadığı da yine bu araştırmanın rakamlarında görülebiliyor. 2022'de hanesinde 3 yaş altında çocuğu olan 25-49 yaş grubundaki kadınların istihdam oranı yüzde 28 iken erkeklerin istihdam oranı yüzde 90,5. Cinsiyetler arası ücret veya kazanç farkı tüm eğitim düzeylerinde erkek lehine gerçekleşiyor. Yani kadınlar her biçimde erkeklerden düşük ücret alarak çalışmak durumunda bırakılıyor.

TÜİK rakamları kadın istihdamına ilişkin sorunları ortaya koyarken AKP iktidarı, kadınların daha da aleyhine bir çalışma hayatı planlamaya çalışıyor. Sermaye ellerini ovuşturarak yeni sömürü planlarını devreye sokuyor.

Çocuk, hasta, yaşlı bakımı; ev içi angarya gibi kadınlara biçilmiş "görevler", kadınların erkeklerle eşit bir çalışma hayatına sahip olmasına engel olarak tarif ediliyor. Halbuki bu "görevler" mahallelerde ve iş yerlerinde ücretsiz kreşler, çocuk bakım alanları, etüt merkezleri, yaşlı bakım merkezleri gibi önlemlerle çözülebilir. Ancak AKP iktidarı bu hakları görmezden gelerek ve kadınları, kadın istihdamını artırmanın tek yolunun esneklik olduğu yalanına inandırmaya çalışarak hareket ediyor.

Ancak esnek, yarı zamanlı ve güvencesiz bir çalışma biçimi kadınların değil, sermayenin ihtiyacı. Devlet, sermayenin bu ihtiyacını görerek onunla el ele kadınların taleplerini görmezden geliyor. Halbuki güvenceli ve eşit haklara sahip bir çalışma hayatı, seçim sonrası hızlanan sermaye saldırılarının karşısında işçi ve emekçiler için olmazsa olmaz bir talep ola-

rak kendini gösteriyor.

KİMİN DEVLETİ?

Bu devlet madem emekçileri görmüyor, o halde bu kimin devleti? Saraylarda saltanat sürenler, lüks restoranlarda ıstakozlar yiyenler kendi lükslerinin yükünü emekçilerin sırtına yıkıyor. Saatlerce çalışarak gün ışığı görmeyen işçi ve emekçilerin etinden, kemiğinden, zihninden parçalar koparak zenginleşenler adisyonu bu parçalarla ödüyor.

"17 bin lira ile kiranı öde, mutfak ihtiyaçlarını karşıla, çocuklarını okut, ulaşım için bütçe ayır" dedikleri emekçiler bu büyük çelişkiyi ve onurlarını kıran eşitsizliği elbet görüyor. O nedenle de seçim sonrası "Bari zenginliğimizi, halkın gözüne sokmadan yaşayalım" kararı almaya çalışan bir AKP var karşımızda. Emine Erdoğan'ın 50 bin dolarlık Hermes, 30 bin dolarlık Channel çantalarını; 28 bin 500 İsviçre Frangı tutarındaki saatini hatırlayalım yeniden. Keyif ve sefa içinde yaşamını sürdürenler... İşte onlar bizim kız kardeşlerimiz değil, sınıf pozisyonları gereği de olamazlar.

Patiswiss çikolata fabrikası yöneticisi Elif Aslı Yıldız'ın konuşmalarında özellikle savunma sanayide çalıştığı dönemden örnek verdiği ifadelerini hatırlayalım, çalıştırdığı kadın işçileri nasıl insanca olmayan koşullarda çalıştırdığının itirafını: "Saatlerce kimildamadan kusursuzca çalışan işçileri düşünün, bir orkestra gibi. Tabii ki orkestra, şefi olmadan çalışamaz. Orkestrayı kusursuz yapan orkestra şefidir." Bu, aslında kusursuz bir sömürü hikayesi.

Devlet yalnızca sermayenin

hamlelerine yol açarak, teşvikler vererek patronların işini kolaylaştırmıyor. Yeri geliyor, patronların sopası olarak karşımıza çıkıyor. Bir süredir pek çok iş yeri direnişinde özellikle ön saflarda kadınları görüyoruz. Özak direnişinde, Lezita işçilerinin mücadelesinde, Agrobay'da ve daha pek çok örnekte kadınlar mücadelenin en önünde yer aldılar ve alıyorlar. İşçi ve emekçi kadınlar, bu süreçte yüzünü görmedikleri patronu, valiyi, müftüyü ve kolluk güçlerini tanıdılar. Patronu korumak için işçilerin karşısına kalkanlarla dizildiler. Geçtiğimiz yıllarda İstanbul'da ETF Tekstil direnişini hatırlayalım, patron mallarını kamyonetlerle polis eskortuyla fabrika dışına çıkarmıştı. O sırada kıdem tazminatı hakları gasbedilen işçilerse darbedilmişti. Patrona kalkan olan devleti, tüm kurumlarıyla yekpare bir biçimde görmüş oldular. Lezita işçilerinin üzerine kalkanlarına vura vura yürüyen jandarmaların görüntüsü, devletin cisimleşmiş haliydi adeta.

Sendikalaşmak isteyen, sendikasını değiştirmek için mücadele eden, ücret artışı isteyen, işten çıkarmalara itiraz eden işçilerin karşısında devlet duruyor tüm varlığıyla. Kadınlar haklarını ararken kolluk kuvvetlerinin onları aileleri yoluyla bastırmaya çalışmalarıyla karşı karşıya kaldılar. Kadınlar hakları için, ne zaman "Buradayız" deseler karşılığında devleti ve ona bağlı güçleri görüyorlar.

Basit bir ifadeyle devlet, patronların cebinden daha çok para çıkmasını diye uğraşiyor. İşçiler insanca yaşayacak bir ücret talep etmesin diye sendikalaşmayı engelleyen patronla el ele çab alıyor. Sendikasını değiştirmek için mücadele eden işçinin işten çıkarıl-

masına göz yumuyor. Kalkanlara vura vura işçilerin üzerine yürüyen, halkın taleplerine karşı kelepçelerini devreye sokan devlet, sermayenin devleti. İşçilerin, emekçilerin taleplerini, insanca yaşam koşulları için ihtiyaçları ise tam da bu yüzden kendiliğinden devlet tarafından sunulmaz, ancak halkın güçlü ve örgütlü gücünün mücadelesi sonucunda kazanılır.

YAŞAMAK İÇİN ŞİMDİ HAREKETE GEÇME ZAMANI

İş yerlerinde, fabrikalarda, bulunduğumuz her yerde şimdi örgütlenme zamanı. Orta Vadeli Programla kadınları üç kuruşa çalıştırma hayali, şu an çalışan çalışmayan tüm kadınların sorunu. OVP gibi mali planların hayata geçirilmesi demek kadınların asla emekli olamayacakları, kendi başlarına bir hayat sürdüremeyecekleri bir çalışma yaşamı demek. Esasen istenen şey, modern köleler ve kölelik sistemi yaratmak. Esnek zamanlı çalışma, evden çalışma kadınlar için sunulan bir lütf değil, kadınların hayatını kolaylaştıracak bir uygulama asla değil.

Yarattıkları yıkımın faturasını emekçilere kesmeye çalışan sermaye iktidarına, ancak hayatın her alanında örgütlenerek yanıt verebiliriz. Şimdi, kadınları dört duvar arasına sıkıştırmaya çalışarak sermayenin ihtiyaçları için istihdam etmeyi hedefleyen OVP'yi tarihin çöplüğüne gönderecek olan işçi, emekçi kadınların seslerini birleştirme vakti! İnsanca bir yaşam, adalet, özgürlük ve barış için yarı değil, şimdi harekete geçme zamanı! Bir sonraki seçimi beklemeden; tek adamların hayatımızın seyrini, bizim verdiğimiz yetkiyle değiştirmesine izin vermeden kol kola girme vakti.

Şebnem'e var da bize yok mu?

Görseller: Canva Pro yapay zeka görsel oluşturma aracı

Cemre KAVUKER

Günümüzde bir şeylerin popüler olması ve kulaktan kulağa yayılması, artık daha hızlı ve kolay oluyor. Okunan bir kitap, yapılan bir dans, çekilen bir video ya da yenilen yemekler... Popüler olan çokça yemek oldu. "Evlerde kesin denemelisiniz" sözleriyle paylaşılan tarifler, denediği tarifi paylaşanlar... Bir de uzun zamandır nasıl yapıldığını; nasıl yenildiğini bilmediğimiz, bilemediğimiz tarifler.

Bir zamanlar, sarayın 30 Ağustos resepsiyon menüsünde olan ve gündeme bomba gibi düşen ejder meyveli smoothie vardı. Şimdi dönüp bakınca o zamanlar az çok içebildiğimiz taze meyve suları da varmış. Fakat bugün taze meyve suyunu geçtik, kutu meyve sularını alabilmek bile mümkün olmuyor.

Bir de "şifa" olarak önerilen manda yoğurdu, Medine hurması, kestane balı ve yulaf karışımı vardı. İkamelerini bularak yapılabilir bir tarifi yine. Ama hurma dediğin şey de öyle ulaşılabilir değil. Marketlerde satılanlar bile alırken düşündürüyor ya!

BİR İSTAKOZ KAÇ PARA?!

Bugünlerde ise sofraları süsleyen, istakoz. Öyle heyecanlanmayın ama. Bizim sofraları değil, daha önce ejder meyveli smoothieleri içenlerin sofralarını süslüyor. "İstakozun 250 gramı 60 Euro" diyor muhabir emekli bir kadına. "Siz yiyebiliyor musunuz?" diye soruyor. "Şimdi yiyemeyiz. Olsa yeriz tabi ama alma gücümüz yok" diyor kadın da. Bahsedilen istakoz, kadının emekli maaşının 5'te biri, AKP Milletvekili Şebnem Bursa'nın maaşının ise yaklaşık yüzde 2'si ediyor. Bursalı o yüzden rahatça istakoz yiyip paylaşabiliyor.

Biz, "İstakozun fiyatı ne kadar, nasıl

yapılır, nasıl yenir?" diye konuşup dururken AKP Genel Merkez Gençlik Kolları Yerel Yönetimler Başkan Yardımcısı Seçil Baştar, elinde çok ünlü bir markanın, çok pahalı bir çantasıyla Amsterdam'ı ziyaret edişini, "günü birlik ülke değiştirmeli post" olarak paylaştı. Daha önce de fiyatıyla gündeme gelen çantalar görmüştük. Bu kez çanta, marka, isim farklı ama ortaya çıkan tablo aynı. Pazara, manava, işe, düğüne giderken bizim sırta hep aynı çanta dururken, fabrikanın servisi olmasa mahalle pazarından öteye adım atacak bakiyemiz yokken marka çantalarla günlük ülke seyahatlerini izliyoruz biz de.

İstakozun fiyatını geçtim kıyma alabilmek bile mümkün değil. Kıymanın kilosu -marketlere göre değişiklik gösterse de- 400 liradan başlıyor, yağ oranına göre artıyor. Kıyma nihayetinde, bölüp buzluğa atarsın, yemeğin içine koyarsın. "Ekmek içiyle birleşir köfte olur da biraz protein alır vücut" dersin de o proteini bile re-va görmüyorlar bize. Yarım kilo kıymayı bölüp parçalayıp 5 ke-

rede bile pişiremiyoruz.

YOKSULLUĞUMUZ UÇAK BİLETLERİNE DÖNÜŞÜYOR

Günlük rutinleri ultra masraflı olanların göstermelik hayatlarının yanında bir de gerçekler var. Planörnews'ın bültenlerinden birinde 282 milyon insanın ortak noktasının aç olmak olduğuna dair bir veri vardı. Bu veri, Gıda Güvenliği Bilgi Ağının gıda krizlerine ilişkin yayımladığı raporda yer alıyor. Raporun verileri 2023 yılına ait. 2024'ün üçte birini bitirdiğimiz şu günlerde, aç insan sayısının artmasını engellemenin yolunun, savaşların bitmesi olduğu söyleniyor.

Ülke ülke gezen vekillerden, parti yöneticilerinden ve verilerden sonra dönüp Türkiye'ye baktığımızda ise şu gerçekle karşılaşıyoruz: Her 3 çocuktan biri okula aç gidiyor, vatandaş sebze-meyve alabilmek için pazarın son saatlerini bekliyor, halk ekmek kuyrukları her geçen gün uzayıp gidiyor. Bu safalarda çokça yazıldı yaşadığımız yoksulluk. Sokak röportajlarında çocukların gözyaşları, emeklilerin ekmek talebi olarak di-

le geldi. Biz bu yoksulluğu yaşarken onların tabaklarına istakozlar geldi. Günü birlik seyahat biletlerine dönüştü bizim yoksulluğumuz.

EMEKÇİ KADINLAR SÜRÜNÜRKEN NEREDEYDİNİZ?

Lüks içinde yaşayan kadınlar gündeme gelip bu yüzden tepki gördüklerinde, "kadın olmaya" sığmıyor. Şimdi bir dönüp bakalım. Bu kadın-

lar söylemlerini, politikalarını hangi saftan yana kullanıyorlar?

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Kadınlar 2 senedir, ellerinde çocuklarının boş beslenme çantası ile mahallelerde, okullarda, fabrikalarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek talebini dile getirirken Şebnem Hanım neredeydi? İstanbul Sözleşmesi'nden çıktığı günden bu yana kadına yönelik şiddet artarken Seçil Hanım hangi kadının davasında yer aldı? Okullara ÇEDES projesi ile imam atanırken, anaokulu çağındaki çocuklar dini ritüelleri yapmaya mecbur bırakılırken bu kadınlardan hangisi ÇEDES projesinin iptal edilmesini gerektirdiği dile getirdi? Tam tersi çocukların beslenme çantasını boş bırakan, kadına yönelik şiddetin önünü açan politikaların yürütücüsü oldular.

Emekçi kadınların yaşadığı yoksulluk ve şiddete karşı kör olan bu kadınlarla aynı cinsiyette olmamız, aynı safta olduğumuz anlamına gelmiyor. Yarım kilo kıymayı 5 parçaya bölüp yiyen Hatice ile yurt dışında istakoz sefası süren Şebnem'in aynı safta olmadığı aşikar zaten.

Biz emekçi ve işçi kadınlar; yaşadığımız yoksulluğa, şiddete ve eşitsizliğe karşı birlikte mücadele eden kız kardeşler olarak saflarımızı her geçen gün büyütüyoruz. Evleri, sokakları, kampüsleri, iş yerlerini daha güvenli bir hale getirmek için yan yana yürüyoruz. Sadece kadın olduğumuz için değil; aynı hayatları yaşayıp aynı şeylere üzülen ve gülen kız kardeşler olduğumuz için aynı saftayız. Bizler beklediğimiz halk ekmek kuyruklarından kadınlarla, pazarda en ucuz sebze-yi kovaladığımız komşularımızla bir araya gelip eşit ve özgür bir dünyayı kuracak kadınlarız. Eşit ve güvenli bir dünyada kilolarca istakoz yemesek de yarım kilo kıymadan, ekmek içsiz köfteler yapacağız.

1 Mayıs'ta haykırduğumuz talepler için mücadeleye...

OKULLARDA
BİR ÖĞÜN ÜCRETSİZ
SAĞLIKLI YEMEK
HER ÇOCUĞUN
HAKKI!

Arzu ERKAN

Siyasi iktidarın yoksulluğu derinleştiren ekonomi politikaları, Hazine ve Maliye Bakanının adıyla anılan "Mehmet Şimşek Programı" ile bu politikalarından taviz verilmeyeceğinin ilanı, Orta Vadeli Program (OVP) ve 12. Kalkınma Planı ile emekçilerin tüm kazanımlarına saldırı hazırlığı... 2024 1 Mayıs'ın kadın emekçiler bu ekonomi politik gelişmelerle karşıladı.

Bu 1 Mayıs'ta da kadınların payına düşen sadece yoksulluk, yoksulluk ve güvensizlikle mücadele değil şiddetsiz, eşit bir yaşamı birlikte savunmak oldu. Ülkenin dört bir yanında 1 Mayıs alanlarını dolduran kadınlar insanca yaşayacak bir ücret, vergide adalet talebinin yanına gerçek adalet talebini de ekledi, eşitlik talebini de.

SENDİKAL BÜROKRASİNİN 1 MAYIS ENGELİ

31 Mart yerel seçimlerinde kadın emekçiler iktidarın yoksullaştırıcı ekonomi politikalarına, kadın düşmanı söylem ve uygulamalarına tepkilerini sandıkta gösterdi ve ülkenin siyasi tablosu değişti. Böyle bir siyasi atmosferde gidilen 1 Mayıs'ta sendikalarından beklenen, seçim sonuçlarının yarattığı moral üstünlüğü de arkalarına alarak iktidarın emeğin haklarına yönelik kapsamlı saldırı planına güçlü bir yanıt verecek bir hazırlık içerisinde olmalarıydı. Olması gereken buydu, lakin böyle olmadı. Sendikal bürokrasi bir kez daha uğursuz rolünü oynayarak olabildiğine yaygın, olabildiğine kitlesel, her bir fabrikanın, her bir meydanın 1 Mayıs alanına dönüştürülmesine engel olmayı başardı.

Sırasıyla; Türk-İş Bursa'da, Hak-İş Kocaeli'de merkezi miting yapacağımı, DİSK ise Taksim'de gerçekleştirilecek 1 Mayıs kutlamasına Marmara Bölgesi'ndeki tüm şubeleriyle katılacağımı açıkladı! İktidarın sermayeye dost, emeğe düşman ekonomi programı ve savaş kıskırtıcısı dış politikası karşısında yaygın ve kitlesel 1 Mayıslar örgütlemek şöyle dursun, merkezi yapılacak söylemler için de fabrika ve iş yerlerinde, emekçi mahallelerinde katılım artıracak hiçbir çalışma yapılmadı. Sendikal bürokrasinin bu yasak savan tutumu da, başta İstanbul Taksim olmak üzere siyasi iktidarın engelleme girişimleri de tarihe düşülen notlar oldu.

İNŞANCA YAŞANACAK BİR ÜCRET

Yaygın ve kitlesel kutlamaların önüne geçilse de ülke genelinde gerçekleşen tüm 1 Mayıs eylemlerine kadınlar talepleriyle katıldı. TÜRK-İŞ Nisan Ayı Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırmasına göre; 4 kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 17 bin 725 lira ile asgari ücretin

723 lira üzerine çıktı. Yoksulluk sınırı ise 57 bin 736 lira. Sendikali iş yerlerinde çalışan kadın işçilerin dahi yoksulluk sınırının yarısı kadar ücretler aldığı düşünüldüğünde, bu 1 Mayıs'ın en yakıcı talebi, insanca yaşayacak bir ücretti.

Alım gücünün düşmesine, artan kiralara, hayat pahalılığına dikkat çeken kadın işçiler vergide adalet talebini de dillerinden düşürmediler. Az kazananlardan çok kazananlara, vergi kesintileri nedeniyle fazla mesaiye kalmak zorunda kalmadıkları bir hayat özlemini dile getirdiler. Vardiyalı çalışma, uzun çalışma saatleri, artan iş yükü, bunun yarattığı meslek hastalıkları da kadınların itirazlarının yükseldiği başlıklardı.

Her iş yerine, her mahalleye kreş talebinin yanına parasız, bilimsel, demokratik, laik eğitim talebini ekledi kadınlar. ÇE-DES ile eğitimin dinselleştirilmesine, MESEM'lerle çocuk işçiliğinin yaygınlaştırılmasına da karşı çıktılar. Tüm devlet okullarında bir öğün sağlıklı, ücretsiz yemek

dağıtılması talebinden vazgeçmeyeceklerini de haykurdular. Eğitim ve bilim emekçisi kadınlar da sadece ekonomik taleplerine değil eğitimdeki piyasalaşmaya ve gericileşmeye dikkat çektiler. Sağlık hakkına erişimin daha da zorlaşması, sağlık çalışanlarının yaşadığı şiddet, hizmet alanla hizmet veren karşı karşıya getiren uygulamalara duyulan tepki de taleplere yansayan diğer bir başlıktı.

ANCAK MÜCADELE İLE MÜMKÜN

Şiddet sarmalında, adeta bir cendereye sıkıştırılmak istenen kadınlar, kadın cinayetleri ve kadına yönelik her türden şiddetin son bulması için en çok da dayanışmaya, birlikte mücadeleye ihtiyaç duyduklarını attıkları sloganlar ve taşıdıkları dövizlerle görünür kıldılar. İstanbul Sözleşmesi, 6284, Medeni Kanun'da yapılacak değişiklikler, boşanmada arabuluculuk, nafaka hakkı... Tüm bu hakları korumak ve geliştirilmesini ancak ve ancak mücadeleyle mümkün olduğunu çokça deneyimledi kadınlar.

KADINLARI BEKLEYEN TEHLİKE

5 yıl aradan sonra, 1 Mayıs'ta sadece 2 gün kala toplanan patron örgütleri, işçi ve kamu emekçisi sendikalarının katılımı ile gerçekleşen Çalışma Meclisi; önümüzdeki dönem kadın emekçilerin haklarına yönelik yeni bir saldırı dalgasının işaret fişeği.

OVP, 12. Kalkınma Planı ve Çalışma Bakanlığı Strateji Planı ile uyumlu tartışmalar sürdürülen meclis toplantısında; kadınların kreş talebi "aile ve iş hayatının uyumlaştırılması" adı altında istismar edilerek, kadınların esnek ve güvensiz işlere mahkum edilmek istendiğini ortaya konuluyor. Bu 1 Mayıs'ta "güvençeli iş, güvenli bir yaşam" talebini haykırarak kadınlara reva görülen, çocuk ve yaşlı bakımını sırtlarından eksik etmeyecek, esnek ve güvensiz çalıştırılma biçimleri olacak. İktidarın ortaya koyduğu, Memur-Sen ve Hak-İş gibi sendikaların alkışladığı program tam da bunu hedefliyor. Diğer bir hedef de kadınların sosyal güvenlik ve emeklilik haklarının piyasa-

nın insafına terk edilmesi.

1 MAYIS GERÇEKTEN ÖRGÜTLENSİYDİ?

Peki, sendikalar gerçek birer işçi sendikası olsaydı, işçilerin hak ve çıkarlarını koruyup, geliştirmeyi esas alıp mücadeleciler bir çizgi izleyeydi

ve elbette kadın işçilere onları bekleyen tehlikeleri anlatıp bu 1 Mayıs'ı onlarla birlikte örgütleyeydi 2024 1 Mayıs'ında nasıl bir tablo ortaya çıkardı? Hiç kuşkusuz kadın işçiler her bir fabrikayı, her bir meydanı 1 Mayıs alanına çevirdi! Özak Tekstil, Agrobay direnişi ve Lezita grevi kadın işçilerin haklı davalarında, nasıl da en önde olmaktan geri durmadıkları bir kez daha gösterdi.

2024 1 Mayıs'ı bir kez daha sendikalarda sınıftan yana, mücadeleciler bir sendikal anlayışın egemen olmasının önemini ortaya koydu. Bunun için de fabrikalarda, iş yerlerinde işçilerin kendi talepleriyle birliği şart. Sermeyenin topyekun saldırılarını karşısında topyekun mücadeleyi birlikte örgütleyelim.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Fotoğraf: Eda Aktaş/Evrensel

‘Patronu büyüttüğüm kadar büyütmüşüm artık yeter!’

Bizim emeğimizle bu kadar zenginler; malları mülkleri var. Biz işçiler var ediyoruz her şeyi.’

1 2 senedir Lezita’da çalışıyorum.

Ev almıştık, kredi ödemedim vardı. O nedenle işe girdim, mecburdum çalışmaya. İş yoğun, baskı çok. Çalışyorsun ama hakkını alamıyorsun. Önemli bir iş olduğunda izin istiyorsun, alamıyorsun. Rapor aldığında fazla mesai paran, primin kesiliyor. Ücret farklılıkları var, aynı işi yapıyorsun ama farklı ücret alıyorsun. Maaşlar geldiğinde vergi kesintilerden bir şey kalmıyor zaten. Ben bir işçiyim, patrone çok vergi veriyorum. Bu kadar vergi nedir?

Bütün işçiler aynı koşullarda çalışsa da kadın işçiler daha çok baskı görüyor. Regl olmuşsun, tuvalete gitmene izin vermiyor örneğin, “Çay molasında git. Yemek molasında git. Çaya 10 dakika kaldı bekle. Yemek molasını yeni verdik, neden gitmedin?” Ben özel günümü açıklamak zorunda mıyım erkek formene? Bırakıp gidiyorsun, döndüğünde hesap soruyor “Niye gittin” diye! Yine söylemek zorunda kalıyorsun.

Bıçakçı olarak işe girmişsin, ustasın. Ama kadın olduğun için keyfi şekilde çalıştırılmıyorsun, mesai ücretin kesiliyor. Niye? Formenle iyi geçinmedin diye!

Oğlum anaokuluna gidiyordu işe başladığımda, şimdi üniversitede. Bana diyor ki “Anne sen benimle hiç ilgilenmedin.” Sabah 9’dan gece 11’e kadar çalışıyorsun. Eve gittiğinde çocuk uyumuş, sabah yine aynı. Nasıl ilgileneceksin?

Mecburiyetten ilk seneler sesimi çıkarıyordum. Ama insan bıkıyor, mecbur da olsan artık yeter diyorsun. Biz insan gibi yaşamadık bari çocuklarımız yaşasın!

Sendika örgütlenmesi başladığında cesaret yoktu hiçbirimizde. Çok düşündük.

Memur kızıyım, babama sordum nasıl bir şey sendikacı olmak diye.

“Haklarımı almak için sendika var” dedi. Çok destekledi babam beni, cesaret verdi. Babamın dediği kadar varmış.

Üye oldum sendikaya. İçeride çok baskı, mobbing gördük. En son yemin ettim üye değilim diye, hemen o gün istifa ettim. 3 gün sonra yeniden üye oldum ama. Bu böyle gitmez dedik, bin 800’e yakın işçi çalışmaya devam etse de çoğu kadın, 200 işçi direnişte.

Ben patronu büyüttüğüm kadar büyütmüşüm artık yeter! Hakkımı istiyorum.

Bizim emeğimizle bu kadar zenginler, malları mülkleri var. Aslında biz işçiler var ediyoruz her şeyi.

Direnişle çok şey öğrendik. Parça paketlemedeydim ben, karşımda asım kesim bölümü. Biz sanıyoruz ki sadece bize böyle davranıyorlar. Onlar ne yaşıyor, nasıl çalışıyor, nasıl insanlar bilmiyoruz. Kimenin kimseye güveni yok! Şimdi içeride olmayan kardeşlik, direniş alanında var. Birbirimize güvenimiz var, ekmeğimizi paylaşıyoruz. Birimizin bir sıkıntısı olsa sırtını yaslayacağı işçiler var.

Bunları bu direnişle öğrendim! Onların sunduğu hayata mahkum değiliz biz. İşçi kadınlara çağrım bu, haklarına sahip çıkınlar!

**Lezita işçisi
Canan ÖKSOY
İZMİR**

Dudullu OSB’de her kuralı patronlar belirliyor

‘OSB işçisi bir olmazsa patronlar ne bize hak verir ne de hukuk tanır. Buna son vermemiz lazım. Bir kere de işçinin sözü olsun. İşçi hak hukuk belirlensin.’

DUDULLU OSB’de, 450 işçinin çalıştığı bir metal fabrikasında çalışıyorum. Yeni asgari ücrete endeksli olarak fazla mesailerle birlikte 22 bin lira alıyorum. Ev kiram 18 bin lira. Hiç ek zam yapılmadı. Banka promosyonu ile bizi kandırmaya çalışıyorlar. İkramiyeleri bile hep bölerek veriyorlar. Toplu değil ama üçer beşer, çaktırmadan işten atımlar var.

“Niye işten çıkarıldım?” diye soran işçi arkadaşlarımıza “Performansın iyi değil” ya da “Küçülmeye gidiyoruz, istihdam fazlalığı var” deniliyor. Kıdem ihbar tazminatını isteyen işçinin önüne 6 ay sonrasına, bir yıl sonrasına ödeme takvimi konuluyor. “Benim hakkım ne olacak?” sorusunu sorana, “Git, istediğin yere şikayet et” deniliyor.

Fabrikamız kâr rekoru kırıyor. Sürekli ihracat yapıyor, hem de döviz kuru endeksli. Tüm fabrika patronları örgütlü. İMES, MODOKO, KEYAP, DES, KADOSAN hepsi yönetimleriyle OSB Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak çok örgütlü hareket ediyorlar. İşten işçi atacakları, ücretleri belirleyecekleri zaman hep ortak davranıyorlar. İşçiler olarak biz ise örgütlü değiliz. Hakkımızı aramasını bile bilmiyoruz. Kadın işçiler olarak ben de dahil defalarca

sözlü tacizlerin, elle sarkıntılıkların hedefi olduk. Açık bir biçimde birbirimize derdimizi anlatarak bu tacizlere karşı bile ortak hareket etmiyoruz. Bunun tek nedeni var. Hala kaderciler, alın yazısı olarak bize öğretilenlere göre davranıyoruz. Bize yapılanlara ses çıkarmıyoruz.

Sendikacı olmak, sendikayı iş yerine sokmak gerekiyor. Bunu başarırız hak hukuk nedir, onu öğrenme şansımız olacak. Bugüne kadar 100’e yakın işçi arkadaşımız işten atıldı. Tacize uğrayıp ağlayarak işten ayrılanlar oldu. Buna biz işçiler hep tanık olduk.

Bu yıl asgari ücrete zam yapılmayacağına göre ek zam istemek ve bunu hak olarak talep etmek bizim hakkımız. Bu hakkı birleşerek alabiliriz. Patronun insafına kalırsa birkaç bin lira ücret artışı yapılır, 22 bin lira olur sana 24 bin lira. Kiramız da ya 20 bin lira olur ya da 25 bin lira. Sıfıra sıfır, elde var sıfır.

Kadın işçiler olarak ilk işten atılanlar biz oluyoruz. Halbuki diğer erkek işçi kardeşlerimizle aynı işi yapıyoruz. Üstelik soyunma dolaplarının olduğu odalara, tuvalete giderken hep tedirgin oluyor ve travma yaşıyoruz. Cinsellik içerikli küfürlerle sürekli maruz kalmak, bizi psikolojik olarak yıpratıyor. Küçük çocuklarımızın geleceği ve sırf okusunlar diye çalışıyoruz. Yoksa bu cennem hayatını, bu zorbalıkları yaşamak istemiyoruz. OSB işçisi bir olmazsa patronlar ne bize hak verir ne de hukuk tanır. Buna son vermemiz lazım. Bir kere de işçinin sözü olsun. İşçi hak hukuk belirlensin. Bunu yapmak için ne gerekiyorsa yapacağız.

**Dudullu OSB’den bir kadın işçi
İSTANBUL**

Fotoğraf: Evrensel

Mücadele ayı mayıs için kitap önerileri

Mayıs ayı, işçi ve emekçi kadınların mücadelesinde yer eden bir ay. Bu ay içinde tarihsel hafızamızdaki en önemli iki gün ise 1 Mayıs İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü ve 8 Mayıs Faşizme Karşı Zafer Günü. Biri, işçi ve emekçi kadınların 8 saatlik iş günü, insanca çalışma taleplerini, sömürsüz bir yaşamı talep ederek bunun için mücadele verdiği, diğeri ise en kana susamış burjuva diktatörlüğünün karşısında sömürsüz bir dünyayı, sosyalizmi savunduğu iki gün. Mücadele kokan bu ay için Ekmek ve Gül olarak bazı işçi sınıfından kadınların hayatta kalmasını konu edinen bazı onların mücadelesini konu alan kitaplar derledik.

AFRODİT BUHURDANINDA BİR KADIN

Ana karakterimiz Yıldız. Yıldız kimsesiz genç bir kadındır. Gençlik yıllarında hayatta kalmak için çalışması gerektiğini anlayan Yıldız bir işe girer. Ancak iş yerinde şiddete uğrar, işi bırakır. Daha sonra fabrikaya işçi olarak girer. Yaşam Yıldız'a çok fazla seçenek sunmaz.

Afrodite Buhurdanında Bir Kadın, işçilerin yaşam koşullarını en iyi aktaran kitaplardan biri olarak kabul edilir. İşçilerin yaşamını, iş güvenliğini, kadınlara yönelik sınıfsal sömürüyü ve cinsel baskıyı konu alır.

BİR KADIN İŞÇİNİN GENÇLİĞİ

Otobiyografik bir özellik taşıyan Bir Kadın İşçinin Gençliği kitabıyla 19. yüzyıla gidiyoruz. Adelheid Popp kendi yaşamışlıklarını, anılarını ve genç işçi bir kadın olarak mücadelenin nasıl bir parçası olduğunu bu kitapta kendi ağzından anlatıyor.

Adelheid Popp kiliselerde dua eden, marnarşiye saygı duyan bir işçiyken mücadele içinde yoğrulmuş yolunu kendisi çizer. Yaşam koşulları, acı deneyimleri ve tanıdıkça saygısı daha çok artan eşinin desteği ile sosyalist mücadelenin önderlerinden olur. Avusturya Parlamentosu'na birçok kez milletvekilliği yapar. Clara Zetkin'den sonra Uluslararası Kadın Komitesinin başkanlığını yürütür. Bu yoksul, hasta, işçi kız çocuğunun özgürleşme yürüyüşünden öğrenilecek çok şey var.

NAZİ İŞGALİNDE SOVYET KADINLARI

Svetlana Aleksiyeviç'in tanıklarının ağzından kaleme aldığı Nazi İşgalinde Sovyet Kadınları ile kitap yolculuğumuz İkinci Dünya Savaşı'na gidiyor. Bu kitapta Nazilerin durdurulmasında büyük rolleri olan, fakat görünmeyen kadınlar yol arkadaşlarımız. Dört yıl boyunca onlar sadece ellerinin hamuruyla tüfek tutan asker değillerdi. Şoför, pilot, doktor, hemşire, tankçı, aşçı, çamaşırçı, keşifçi, ileride geride hep onlar vardı.

Kadınları tanımak mı istiyorsunuz? Buyurun size en iyi kaynak. Yüreğiyle, beyniyle, bileğiyle, Nazi faşizmini püskürtülmesinde emeği geçen kadınlar.

İşçi kadınların yaşamına mercek tutan filmler

HER ŞEY YOLUNDA (1972)

Film, Amerikalı bir kadın gazeteci ile Fransız reklamcı/yönetmen eşinin gözünden grevde olan bir fabrikadaki yaşananları konu ediyor. Kapitalizmi, medyayı, toplumu ve ikili ilişkileri eleştiren bir yapım olan, Jean-Luc Godard ve Jean-Pierre Gorin'in yönettiği Tout va Bien (Everything's All Right) - Her Şey Yolunda, Berlin Film Festivali'nden ödülle dönmüştü.

İKİ GÜN BİR GECE (2014)

Film işini kaybetme korkusu yaşayan bir kadın işçinin iki gün bir gece süreceği olan işini geri kazanma mücadelesinin öyküsü. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçileri, kayıt dışı ve yine ucuza çalıştırılan göçmenleri ve geçinebilmek için birbirleriyle kıyasıya yarışmak zorunda kalmanın ne demek olduğunu görüyoruz. Sandra'nın çalıştığı şirket işçi ücretlerini düşürmek ister, patronun çözümü ise ya Sandra'nın işinden olması ya da diğer çalışanların maaş bonuslarından vazgeçmeleridir. İlk oy-lama yapılır ve resmi olarak Sandra artık işsizdir.

TEK BAŞINA (2005)

Gerçek hayattan uyarlanan Tek Başına, bir grup kadın madencinin oldukça zor koşullar altında Minnesota'daki Eveleth Madeni'nde çalışmasına mercek tutuyor. Bitmek bilmeyen hakaretlere ve aşağılanmalara maruz kalan emekçi kadınlar tacize de maruz kalıyor. Film, bir madende çalışan kadının şehirdeki ilk cinsel taciz davasını açmasını konu alıyor. Yönetmenliğini Niki Caron'un üstlendiği filmin başrolünde En İyi Kadın Oyuncu Akademi Ödülü'ne aday gösterilen Charlize Theron yer alıyor.

AYRI DÜNYALAR (2021)

Film, gazeteci Florence Aubenas'ın 2010 yılında yazdığı bir kitabın sinemaya uyarlaması. O yıllarda kadın işçilerin çalışma koşullarını kendi öz deneyimiyle sergilemek isteyen gazeteci Aubenas, altı ay boyunca bir feribotta temizlik işçisi olarak çalışmış. Filmde Juliette Binoche'un canlandırdığı yazar karakteri haricinde hemen tüm oyuncular temizlik işinde çalışmış, çalışmakta olan kadın işçiler.

HT Solar'da

hava patrona güneşli işçiye bulutlu

Fotoğraf: Birleşik Metal-İş

Merve İLHAN
İstanbul- Esenyalı

2024 yılı açlık sınırının altında bir asgari ücretten torba yasa maddelerine, OVP'den 12. Kalkınma Planına kadar işçi ve emekçiler açısından ilmek ilmek işlenen bir sömürü süreci olarak devam ediyor. İktidar ekonomi politikalarını "istikrarlı büyüme" ve "güçlü ekonomi" manşetleri ile parlatmaya devam ederken işçiler her gün daha fazla güvencesiz çalışmaya mahkum ediliyor, daha fazla yoksulluk ve işsizlik ile karşı karşıya kalıyor. İktidarın sürdürdüğü bu yol haritası karşısında yönümüzü Tuzla'daki farklı metal fabrikalarında çalışan işçi kadınların çalışma ve yaşam koşullarına çevirdiğimizde tam da bu haritanın zil seslerine şahit oluyoruz.

Geçtiğimiz ay 90'a yakın işçinin işten çıkartıldığı güneş panelleri üreten, Birleşik Metal-İş Gebze 1 Nolu Şube'nin örgütlü olduğu HT Solar fabrikasında işten çıkarılan kadınların bugün karşılarındaki en büyük sorun güvencesizlik. Fabrikalardaki yaş sınırı, bugün işten çıkartılan kadınların güvenceli bir iş bulmasının önündeki en büyük engellerden biri. Günlük işler bulan kadın işçiler ne insanca çalışabiliyor ne de insanca bir yaşam sürdürebiliyor. Hamile işçiler için ise durum daha da zor. Doğum sürecinde tam zamanlı bir işe alınmıyor, dahası sağlıkları açısından tehlikeli merdiven altı işlerde çalışmaya mecbur kalıyor.

Fabrikada çalışmaya devam eden işçiler

ise, daha fazla iş yükü ve baskı ile karşı karşıyalar. Tek adam iktidarının "istikrarlı bir büyüme inşası" sözleri, bugün HT'de işçilere patronun baskı aracı olarak "sözleşmeli işçi alımı olacak" söylemleri ile karşılık buluyor. Bu tabloda işçiler daha güvencesiz bir yaşama zorunlu bırakılıyor. Sendikamızın bugünkü tutumu ile birlikte de fabrikada birlik değil, daha fazla korku ve işçilerin kazanılmış haklarının tek tek silikleştirilmeye çalışıldığı bir süreç ilerliyor.

İŞÇİ SAYISI AZALIYOR İŞ YÜKÜ ARTIYOR

Patronların uluslararası sermaye içindeki pay kavgası, "Üretim modelimizi yeniliyoruz" ve "Tam otomasyona geçtik, fabrikada artık ihtiyaç fazlası çalışan

var" gibi gerekçelendirmeler işçilere işsizlik, sayı baskısı, mobbing olarak yansıyor. HT gibi güneş paneli üreten CHEN Solar fabrikası da aynı ürün üretimine mensup işletmeler ve iki fabrikadaki süreçler de son zamanlarda aynı gerekçeleri sunuyor. Peki gerçekten öyle mi?

İşten çıkartmaların ardından HT'de çalışmaya devam eden işçi arkadaşımız veriyor cevabı: "Eskiden bir makineye bakardım, işten çıkartılmalardan sonra 3 makineye bakmaya başladım. Fabrikada birlik kurulduğunda kesintisiz üretim yapmıyorduk, en azından molalarda makineleri durdurabiliyorduk. Şimdi molarlarımızda bile makineler ile birlikte dönüşümlü çalışmaya devam ediyoruz. Sendikamızın 'Ölen öldü kalan sağlar bizimdir' açıklamasının da bugün bizi sömüren patrone ne farkı var ki?"

CHEN'de çalışan başka bir işçi kadın ise "Bizleri izne çıkarmaya kalktılar ve yıllık iznimizden gidecekti. Bizler de buna tepki gösterdik ve idare iznine çevirdik. Bizim fabrikada hava patrone yana güneşli, bizden yana bulutlu.

Bunun sonunda bizi ne bekler, bilmiyoruz. Ama küçük büyük demeden bu süreci yan yana gelerek, var olan haklarımızın elimizden gitmemesi için mücadele ederek sürdürmeliyiz" diyerek iktidarın yol haritası karşısında işçilere düşeni, birlik olmanın mücadelesindeki önemini vurguluyor.

E- DEVLET ŞİFRESİNİ PATRONA VERMEYENE TEHDİT

Bugün işçiler bireysel bir kurtuluşun yollarını aramaya koyulmuş durumda. Patronların kâr hırsı, sendikaların

bürokrasi yarışı, işveren-sendikal bürokrasinin anlaşmaları birlik ve dayanışmanın tarihini unutturmaya çalışıyor. İşçilerin hayatlarını çalan bu piramit, performans ve devamlılık primleri, işçilerin birbiri içerisindeki rekabeti patronun kârına kâr katıyor.

Çalışma koşullarının çok ağır olduğu, kadın işçilerin daha hızlı meslek hastalıkları yaşadığı, dönem dönem ise sendikal girişimlerin olduğu başka bir metal fabrikasında ise patron tarafından işçilerin e-devlet şifrelerine kadar en gizli bilgilerinin, yasalmış gibi istenmesi ile karşı karşıyayız. Bilgilerini vermeyen işçiler ise tehditler ile karşı karşıya kalıyorlar. Genç bir kadın işçi ise bu duruma tepkisini şöyle dile getiriyor: "E-devlet şifremi istediklerinde bilmediğimi söyledim ve direkt tanıdığım bir avukatı aradım. Patronun bunu istemesinin doğru olup olmadığını sordum ve anladım ki isteyemezmiş. Bunu bilen işçi arkadaşlarımdan vermeyenler oldu ve tehditlere maruz kaldılar. Biz işçilerin hakkı olan ne varsa el koymaya çalışıyorlar."

GERÇEK GÜNEŞİN ANAHTARI: ÖRGÜTLÜLÜK

Şimdi elimizdekilere bakalım. En tepede, tek adam iktidarının yürüttüğü ekonomik politikalar ve devamında beliren iki ayrı ışık hüzmeleri. Hüzmelerden biri, bu ekonomi politikalar ile her geçen gün kârına kâr katanlar. Yani patronlar. Diğer hüzmeye ise bu ekonomi politikaların sonucunda hayatları daha da zorlaşan işçiler. Bir hüzmelenin sermayesi, iktidarın bu politikaları ile hayatta kalırken diğer hüzmelenin yani işçilerin hayatları tamamen kendi birliği ile gerçek bir güneş ışığına kavuşabilir.

Görsel: Canva Pro

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Kadınların emeği güvencesizlik ve esneklik kısılcacında

Nursel OKTAY
Ankara

Yenimahalle, Şentepe’de kadınlarla bir araya geldik. Çalışma koşulları ve geçim derdiyle ilgili sohbet ettik. Emeklilik, uzun mesai saatleri, düşük ücret, sigortasız çalışma gibi birçok sorunu vardı kadınların. Kimisi okutulmamış ve çalışması engellenmişti, kimisi binbir güçlükte bulunduğu işinde güvencesiz, sigortasız ve düşük ücretle çalışmak zorunda bırakılmıştı.

‘YILLARCA SİGORTAMI YATIRMADILAR’

Pizzacıda çalışan Canan, “45 yaşındayım biri 16, diğeri 13 yaşında iki çocuğum var. 16 yaşından beri farklı birçok işte çalıştım. Bunların çoğunda da sigortam yatırılmadı. 11 yıl poşetleme yaptım, poşetleme yaptığım dönemde sigortayı yatırdılar sanıyordum ama yatırmamışlar. Ondan kaynaklı EYT vurdu, emekli olamadım. Eşim destek olup arkamda durmadı. O yer kapandığı için de şu an muhatap bulamıyorum, şikayetçi olamıyorum” diyor.

‘ÇOCUK YARDIMINA İHTİYACIMIZ VAR’

Çocuk bakıcılığı yapan Seher iki çocukla, tek başına kendi ayakları üzerinde durmaya çalıştığını söylüyor. Esnek çalışma saatleri yüzünden her zaman çıkması gereken saatten bir-bir buçuk saat sonra çıktığını anlatan Seher, “Hastalanıp işe gidemediğim zamanlarda cumartesi işe gelmemi istiyorlar. Devletten aldığım çocuk yardımı var, o kesilsin istemiyorum. O yüzden sigortam yapılış istemedim çünkü oradan gelen desteğe de ihtiyacım var. Sigortasız çalışmanın kötü bir şey olduğunu biliyorum ama bir iki sene daha bu duruma devam edeceğim gibi

duruyor. Oğlumun bu sene liseye başlaması gerekiyor, çok da başarılı bir çocuk olmadığından ancak bir meslek lisesine kayıt olur. Küçük yaşta OSTİM’de işçi olacak diye korkuyorum” diyor.

‘EŞİM SİGORTALI OLMAMI İSTEMEDİ’

Ayşe, ise neden çalışmadığını şöyle anlatıyor: “50 yaşındayım. ‘Kız çocuğu okumaz, okursa kötü yola düşer’ düşüncesi yüzünden okuyamayıp çocuk yaşta evlendirildim. Kısa bir dönem çalıştım. Çalıştığım dönemde de eşim sigortamın olmasını istemiyordu, onun sigortasından yararlanmamı istiyordu. Hâlâ çok pişmanım bu yaşa kadar sigortalı bir işte çalışmadığım için. Bir işim olmadığı için boşanmak aklıma bile gelmedi.”

‘HİÇBİR ZAMAN EMEKLİ OLAMAYACAĞIM’

Evlere temizliğe giden Nurcan ise daha önce çalışmadığını belirterek, “Çalışmaya başladıktan sonra kendimi daha özgür hissetmeye başladım. Çalışan kadın olmak insanda duruş değişikliği bile yaratıyor. Harcarken rahatsız, en güzel kısmı da eşten istemek zorunda kalmıyorsun. Ama ev işçisi olduğum için hiçbir zaman emekli olamayacağım” diyor.

‘MUHTAÇ BIRAKILIYORDUM’

Emekli Melahat ise eşinin dükkanında çalıştığını söyleyerek, “Ama çalışıyor gibi hissetmiyordum. Çünkü bana maaş verilmiyordu. Emekli olunca çok rahatladım. Özel bir alışverişimde bir müdahale olmuyordu, kendi ihtiyaçlarımı karşılamak için harçlık istemek zorunda kalmıyordum artık. Eşim çalışırken sigortamı bile yaptırma taraftarı değildi ama benim zorlamamla yapmak zorunda kaldı. Bu sayede emekli olabildim” diyor. Sohbetinde ortaklaşan dert çoktu. Kadınlar bu gibi birlikteliklere daha çok ihtiyaç duyduklarını ifade ettiler.

Evdeki hesap çarşıya uymadı!

Fatma KOÇ
Adana

MATEMATİĞİNİZ iyi midir? Aslında ben sözelciyim ama matematiğim de fena sayılmaz.

Teknoloji insan hayatını ne kadar kolaylaştırdıysa bir o kadar da zorlaştırdı. Malum son zamanlarda kiminle iki muhabbet etmeniz konunun içeriği ile ilgili sosyal medyada önünüze sürekli o konu ile ilgili haberler, reklamlar ve videolar geliyor. Yakın bir arkadaşımın sohbet ederken aramızda ev almak konusu geçti. Tabii memleketin ekonomik durumu da malum, konu fazla uzun sürmeden bitti. Çünkü ev almamız olasılıklar arasında bile yok.

Sohbet bitip akşam eve dönünce bakalım bugün memlekette neler olmuş merakıyla açtım sosyal medya haber kanallarını. Daha ikinci haberi okumadan bir kamu bankasının ev kredisi ile ilgili reklamı karşıma çıktı.

Kredi Tutarı	2.000.000 TL
Aylık Faiz Oranı	%3,79
Toplam Ödeme	9.213.079 TL
Aylık Taksit Tutarı (120 ay)	76.683 TL
Diğer Masraflar	11.100 TL
Faiz Tutarı	7.213.079
Min-Maks Vade	3 ay - 120 ay
Min-Maks Kredi Tutarı	500.001 TL - 2.000.000 TL

Oturulabilecek evlerin fiyatları 3-4 milyon liradan başlıyor. Beklentilerinizden vazgeçip gecekondular semtlerinde ev bakacak olursanız ve şansınız yaver giderse 2 milyon liraya ev bulabilirsiniz. Ben yine de iyi niyetimi kullanarak 2 milyon liraya istediğiniz gibi bir ev bulduğumuzu varsayıyorum ve bu tabloya göre hesap yapmak istiyorum.

Tabloda gördüğümüz gibi 2

milyon lira kredi çekince 10 yılda toplam 9 milyon 213 bin lira ödeyeceksiniz. Yani aylık ödemeniz “76 bin 683 lira” tabloda rakamlar gayet net yazılmış.

Şimdi biz başka hesap yapalım; ama tüm zamanları durdurarak düşüneceğiz. Diyelim 20 yaşında evlendim, hemen çocuk yaptım. Biliyorsunuz 3 çocuk talebi şimdi 5 oldu. Mecbur 5 çocuk yapacağım! Her yıl bir tane doğursam 5 yıl sonra üretim tamamlanır. İlk çocuk 23, son çocuk 18 yaşına geldiğinde, hepsi okulu bırakıp çalışmaya başladığında eve giren 5 asgari ücret tutarı toplam 85 bin lira yapıyor. Bu demek oluyor ki 2 milyon kredi çekersek aylık taksiti ödeyebiliyoruz. Ama evlendikten 25 yıl sonra ev alabiliyoruz. Çoluk çocuk yemeden, içmeden kredi ödeyecek. Onların hayatı ve geleceği konusunda hiç açmıyorum bile.

Ben 5 çocukla çalışamayacağıma göre evin babası çalışarak aldığı asgari ücret ile hem ev kirası ödeyecek, hem 5 çocuğun boğazını dolduracak, hem de 5 çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacak. Yok, bu hesapla ev sahibi olamıyoruz.

HER ŞEY PAHALI, İNSAN EMEĞİ UCUZ

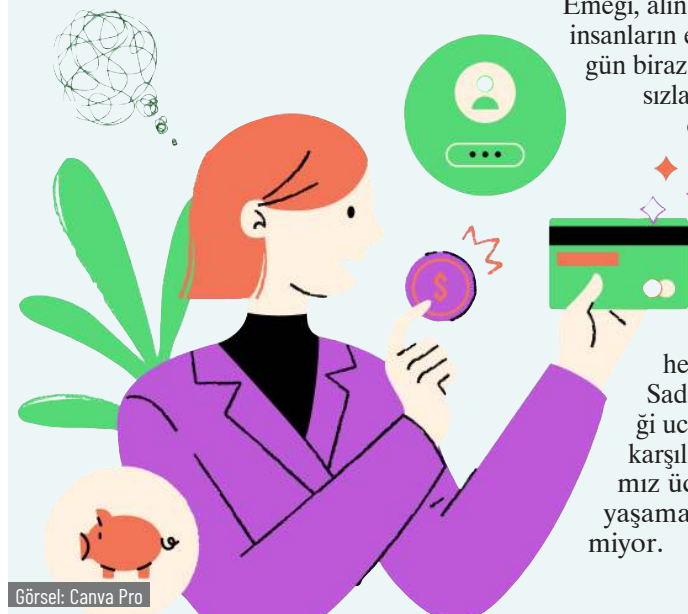
Başka bir yöntem deneyelim. Diyelim ki ben ve eşim memuruz. Toplam maaşımız 80 bin lira. 76 bin lira kredi ödersek kalan 4 bin lira ile geçinebilmek imkansız. Bu kredi tablosu ile yine geçinememiz ve ev almamız mümkün değil.

Kamuda çalışan mühendis olalım desem (KPSS sınavıydı, mülakattı, atamaydı derken kamu personeli olmak da imkansız hale geldi) yine iki kişinin maaşıyla ev sahibi olabilmek zor. Özel sektörde çalışan mühendislerden örnek vermiyorum, onlar zaten asgari ücretle çalışıyorlar.

Emeği, alın teri ile geçinen insanların ev almaları her gün biraz daha imkansızlaşıyor. Bir gelecek planımız,

hayalimiz yok. Yalnızca kârın tokluğuna çalışıyoruz. Memlekette

her şey pahalı. Sadece insan emeği ucuz. Emeğimizin karşılığında aldığımız ücret insanca yaşamamıza da yetmiyor.

Görsel: Canva Pro

Orta Vadeli Program'ın özeti: Güvencesizlik, yoksulluk, eşitsizlik

Eylül ayında iktidar, 2024-2026'ya ilişkin enflasyon, istihdam, büyüme gibi ekonomik hedeflerini içeren Orta Vadeli Program'ı (OVP) duyurdu. Yerel seçimlerin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan bu programın aynen devam edeceğini ilan etmişti. Peki bu program kadınlar için ne ifade ediyor?

Programın temel hedefi para politikasında sıkılaştırma, yapısal reformlar yani iş piyasasında esneklikle ekonomik büyüme sağlamak! Yabancı sermayeyi ülkeye çekmek, vergi yükünü tüm emekçilerin sırtına yıkararak arttırmak, yeni özelleştirmeler olarak özetleyeceğimiz program emekçiler için bir saldırı programı özetle.

ESNEK ÇALIŞMA GÜVENCESİZLİĞİ

BU programın en temel yönlerinden biri de esnek çalışma. OVP'de "güvenceli esnek çalışma" adı altında "kadınlar, gençler, engelliler başta olmak üzere çalışma hayatına kalıcı katılımı sağlamayı teminen esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştırma" hedefleniyor.

Orta Vadeli Programla kadınları üç kuruşa çalıştırma hayali şu an çalışan çalışmayan tüm kadınların sorunu. Bu, kadınların asla emekli olamayacakları, kendi başlarına bir hayat sürdüremeyecekleri bir çalışma yaşamının yaratılması anlamına geliyor. Halihazırda emekçilerin kıdem tazminatı alabilmelerinin önünde engeller varken esnek çalışma uygulaması bunu daha da zorlaştıracak. Aynı zamanda kadınların gelirinin eve ek gelir haline getirilmesi, kadın-erkek eşitsizliğini derinleştirmek anlamına geliyor.

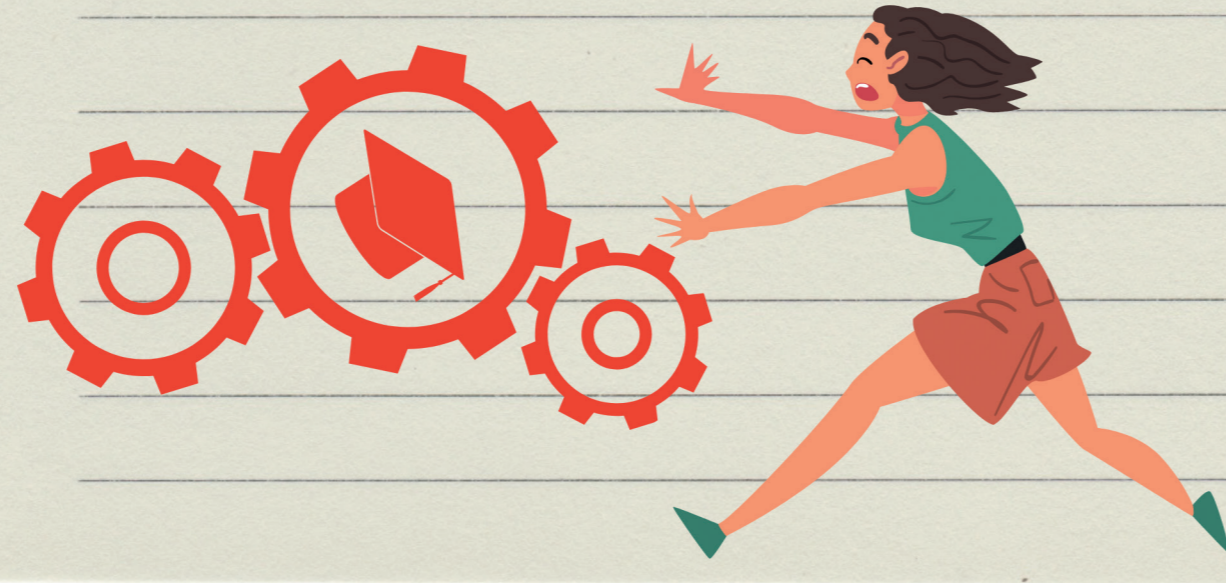
EMEKLİ OLMAK MI OLAMAMAK MI?

PLANA göre sosyal güvenlik ve emeklilik hakkı, patronların talebine ve başta kısmi süreli çalışma olmak üzere esnek çalışma modellerine uyumlu hale getirilecek. İşçilerin ücretlerinden kesilen sigorta primleri artırılabilecek. Emeklilerin maaşı, çalışmadan yaşayabilmelerinin mümkün olmadığı sınırdan tutulacak. Maaşları düşürülen ancak çalışmayacak durumda olan emekliler için ise "bakım sigortası" kurulacak. Tamamlayıcı sağlık sigortasının da teşvik edilmesiyle emekliler özel sağlık ve sigorta şirketlerinin kucağına itilecek.

ÖNÜM ARKAM ÖZELLEŞTİRME

KAMU özel iş birliği (KÖİ) kapsamında yer alan projelerin, belediyeleri de kapsayacak şekilde tüm kurumlarda genişletilmesi de programda yer alıyor. Bu da özelleştirmelerin hız kesmeden devam edeceği anlamına geliyor.

Daha önce özelleştirileceği belli olan kurumların yanı sıra, özelleştirme potansiyeli olan yeni kurumlar da bu portföye dahil edilecek. Kamu harcamalarının kısıtlanması kararı ile de düşünüldüğünde kamunun vermesi gereken bakım, eğitim, sağlık gibi hizmetlerin daha da özelleşecek ve daha erişilmez hale gelecek.

KAMU HARCAMALARINA KISIT

"KAMU hizmetleri, bütçe imkânları içinde kalınarak azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirilecektir" ifadelerine yer verilen programla eğitim, sağlık, bakım hizmeti, ulaşım gibi temel ihtiyaçları kısılacak, ekonomik yükü halkın sırtına yıkılacak. Bu da kadınlar için sağlık hizmetine erişememek, çocuğun bakımı için kreşe, şiddete uğradığında sığınmaevine, yaşlılığında yaşlı bakım merkezi ya da evde bakım hizmetine erişememek demek. Kız çocukları için eğitim masrafları ailelere yıkıldığından eğitimden uzaklaşma riski demek.

GERÇEK ADINI SEN Mİ SÖYLERSİN "SAVUNMA" BEN Mİ SÖYLEYİYİM "SAVAŞ SANAYİ"?

"SAVUNMA sanayii, yapay zekâ, siber güvenlik, temiz ve sürdürülebilir enerji ile uzay teknolojileri gibi stratejik alanlarda nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik kamu-üniversite-özel sektör işbirliği programları uygulamaya konulacaktır" denen programla savaş sanayi harcamaları artırılabilecek, üniversite öğrencileri doğrudan bu sanayiye yönlendirilecek. Yineiden paylaşım kavgalarının verildiği, ortadoğunun savaş coğrafyası haline getirildiği bugün savaş sanayiye ayrılan bütçe demek dünyada savaş kışkırtıcılığına ayrılan bütçe anlamına geliyor. Savaş ise en çok kadınları ve çocukların yaşamlarını etkiliyor. Bugün İsrail ile ticareti kesmesi gereken iktidar, "kısıtlama" getirdiğini söyleyerek ticaretini itiraf ediyor; bir yandan da halkın ihtiyacı olan kamuya ayrılacak bütçeye tasarruf tedbiri getirip savaş sanayiye devasa bütçe ayırıyor.

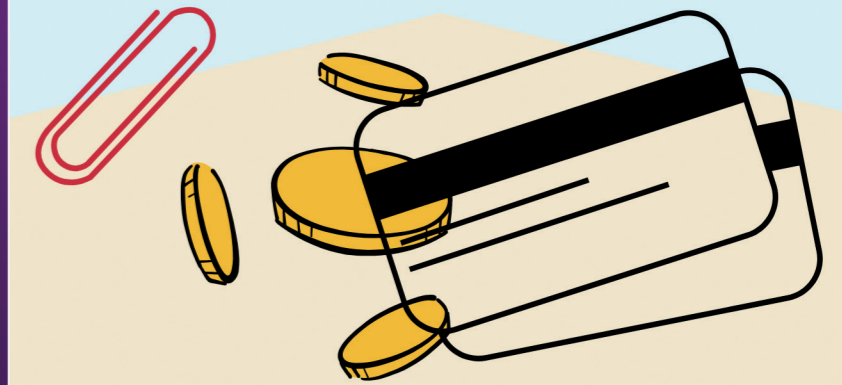
GİRİŞİMCİLİK VE KOOPERATİFÇİLİK İLE GİZLİ İŞSİZLİK

KADINLARIN istihdama katılımı ise esnek çalışmanın yanında "girişimcilik, finansal okuryazarlık, kooperatifçilik" olarak geçiyor. Yani girişimcilik adı altında mikro-rediler ile kadınları yeniden borçlandırarak istihdamda göstermenin yaygınlaştırılması ortaya konuyor.

GÖÇMEN EMEĞİ

"YURTIÇİNDEN temininde zorluk yaşanan hallerde işgücü piyasasının farklı vasıflarda ihtiyaçlarını karşılamak üzere göç ve istihdam politikalarının dengeli bir şekilde uyumlaştırılması sağlanacaktır" ifadelerinde ise zaten esnek çalışma ile ucuzlaştırılmak ve güvencesizleştirilmek istenen emeğin daha da ucuzlaştırılmasının formülünü yaratıklarını görüyoruz. Bu programa göre yasal olarak patronlara düşük ücretlerle mülteci işçi çalıştırma hakkı tanınacak. Mülteci kadınlar için daha çok yoksulluk anlamına gelen bu politika, aynı zamanda mülteci kadınları şiddete daha açık hale getirecek.

AİLE VE GENÇLİK BANKASI

"AİLE" vurgusunun ayrıyeten yapıldığı OVP'de, "Aile müessesesinin korunması, güçlendirilmesi, evlenecek gençlerin desteklenmesi, gençlerin gelişimine ve girişimlerine katkı sağlanması, eğitim ve istihdam olanaklarının geliştirilmesini desteklemek üzere Aile ve Gençlik Bankası kurulacaktır" ifadeleri yer alıyor. Bu banka kuruldu hatıca genç evlenecek çiftlere ilk kredisinin pilot uygulamasına başladı. Ancak bu banka Aile ve Gençlik fonu adı altında yerel kaynakların denetlenmeden Cumhurbaşkanlığına istedikleri biçimde kullanılabilmesi anlamına geliyor. Hatta gençlerin bu krediyi alabilmesi için "evlilik eğitimi" alması gerekiyor. Bu eğitim ise kadınların kürtaj hakkının görmezden gelindiği bölümler içeriyor.

“Astalavista Osman!”

“**Sevil ARACI**

Öyle işte. Hala biraz soğuk geliyor ama battıkça alışıyorum. Kendimi boşa aldım, bayırdan aşağı koşuyorum. Düşüyorum gibi görünebilir ama bakma aslında uçuyorum. Söylediklerimin hepsini unut, san ki ben biliyorum da mı yaşıyorum Osman.”

İşte bu arka kapak yazısı, Aylin Balboa evrenine hızlı bir giriş yapmamı sağladı. Bir kitapçada bakınırken elime aldığım “Bu Hikaye Senden Uzun Osman” kitabı dikkatimi çekince aynı raftaki “Ateş Sönene Kadar” ve “Belki Bir Gün Uçarız” kitaplarını da alarak çıktım kitapçıdan.

Aylin Balboa 1980 doğumlu, yeni nesil bir yazar. İzmit’te doğmuş, öğrencilik yıllarını Ankara’da geçirmiş, hâlâ İstanbul’da yaşıyor. Film kahramanı Rocky Balboa’yı çok sevdiği için yazarlık soy ismi olarak Balboa’yı seçen yazar, bu durumu “İzlediğim ilk film Rocky IV’tü. Boyum en fazla Rocky’nin kolu kadardı o zamanlar. Her seferinde, yediği onca dayığım üstüne kalkıp az evvel kafası gözü dağılmamış gibi yumruklar savuran bu adamın direnci beni her zaman çok etkilemiştir. Ben şampiyon değilim, hayata onun gibi seri yumruklar savuramıyorum henüz. Ama aldığım tüm darbelerle rağmen ayakta kalmaya çalışıyorum” diyerek açıklıyor.

Kocaeli Körfez Pisti’nde 2008 yılında antrenman sırasında pist hatası nedeniyle geçirdiği kazanın ardından bitkisel hayata giren motosiklet sporcusu Aydın Erkan’ın kız kardeşi olan Aylin Balboa, 13 yıl bitkisel hayatta yaşam mücadelesi verdikten sonra Ağustos 2021’de ölen şampiyon yarışçı için Türkiye Motosiklet Federasyonu’na karşı açtığı davayı 9 yıllık mücadele sonrası 2017’de kazanmıştı.

Çeşitli dergilerde yayımladığı yazılarıyla edebiyat hayatına başlayan Balboa, internet portallarında ve bloglarda yazdı, özellikle Kafa dergisinde yayımladığı «Osman» serisi ile hem okuyucularının hem de edebiyat çevrelerinin dikkatini çekti. Mizahi olduğu kadar duygu yüklü bir dil de kullanan yazar, aynı sayfada sizi hem güldürüp hem ağlatmayı başarabiliyor.

Yazarın ilk kitabı, İletişim Yayınlarından 2014 yılında çıkan “Belki Bir Gün Uçarız” “Belki bir gün uyanır diye” ağabeyine ithaf edilmiş. Trajediler karşısında aklın gidiş geliş hallerini ve acılarla baş etmek için yapılanları işleyen bu eser, tür olarak nereye oturtulacağı çok da belirlenemeyen, roman olmamasına rağmen birbirini bütünleyen minik hikayelerden oluşan bir kitap.

“O ağacın altında uzanmaya devam ettim. Yıldızlar aslında nedir size söyleyeyim: Yıldızlar, acıdan delirmiş insanların gökyüzüne sıkıştıkları kurşunların açtığı deliklerdir. Bilim adamları sürekli

yenilerini keşfettiklerini söylüyorlar. Bunda şaşılacak bir şey yok. Yukarısı bir gün dümdüz olacak.

Şehir içinde dünya turu, kalbin içinde kapı zili, aklın içinde sergüzeştler... Kutu gibi evler, ebesinin örekesine sokaklardan çıkanlar, yeteri kadar ölmüş insanlar. Dünya yalan, hatta adaletin bu mu ulan? Benim abim şampiyon!”

2021 yılında yayımlanan “Ateş Sönene Kadar” isimli kitap ise bir kişiye değil, bir fabrikaya ithaf edilmiş: SEKA Kağıt Fabrikasına. Bu kez birbirinden bağımsız 9 öykünün yer aldığı kitaptaki her bir öykünün çok etkileyici ve sarsıcı olduğunu söyleyebiliriz.

Kitaba ismini de veren ilk öykü; biri ensest, diğeri aşırı baskı mağduru iki genç kızın birbirine tutunarak kurtulma hikayesini işliyor. Boğazınızda bir yumru gibi kalan bu öyküde failer kadar tepkisiz izleyicilerin de ne derin yaralar açtığı gözler önüne seriliyor:

“O bilezikleri niye alıyordu babam ona biliyor musun?” dedi. Kimseye söylemesin diye. Bazen babamın yaptıklarından daha fena geliyor bu bana. Halam, babaannem, komşular... Aslında herkes biliyordu ama hiçbirisi bir şey yapmadı.”

Kitabın adandığı SEKA Kağıt Fabrikasının işlediği öykü ise “Nafile”, ansızın beyninde bir tümör olduğu saptanan babanın kaybına giden yolda direnen bir genç kadının öyküsü. SEKA direnişine de selam çakan öykü, aynı yerde

Fotoğraf: Aylin Balboa X hesabı

çalışan ve bir arada fabrikanın lojmanlarında kalan işçilerin bir aile gibi olduğu güzel zamanları yad ediyor.

2022 yılında yayımlanan yazarın son kitabı “Bu Hikaye Senden Uzun Osman” ise ayrılık acısı yaşayan bir kadının küllerinden yeniden doğma serüveni. Hepimize tanıdık olan duyguları duru, sade, akıcı, vurucu ve mizahi bir dille anlatan yazar, bir söyleşisinde, “Mizah süper bir şey, mizahın olmadığı bir yaşam düşünemiyorum. Ama bence artık bize kopkoyu bir öfke lazım” diyerek düzene karşı duruşunu da ifade ediyor.

Biz de Aylin Balboa’nın son kitabının son sözleri ile bitirelim yazımızı:

“Gülmeyi ihmal etme, sağlığını özen göster, soranlara selam söyle. Astalavista Osman!”

Bir kadının uyanışı: Deniz Feneri

Nebat BUKREK

MEDYADA kadın hakları, talepleri çoğu kez nedenden soyutlanarak tartışılır; sorunun gerçek sahiplerini gözlerden uzak tutulmaya özen gösterilir. Sistemin acizliği buzlu camlar arkasında gölgelenir. Oysa kadınların sorunları günlere, haftalara, aylara sığmayacak kadar köklü ve derindir. Geriye kalan üç yüz altmış dört gün kadınlar yok sayılır, sosyal yaşamda daha görünür kılınmalarını sağlayacak uygulamalara yer verilmez. Çeşitli gerekçelerle gün be gün kadınların yaşam alanını daraltacak projeler, yasalar, yeniden kamuoyuna sunulur. Kadın hakları, sorunları dudak bükülerek küçümsenir, görmemezlikten gelinir, üstü örtülür.

Virginia Woolf’un Deniz Feneri eseriyle kitap yolculuğumuz biraz çocukluğumuza, aile ilişkilerimize,

yaşayıp görüp de anlamlandıramadığımız, sonradan üzerini kapattığımız anılarımıza, sofradaki adaletsizlikten yaşamın her alanına yansıyan eşitsizliğe, görünmeyen kadın emeğine... Deniz Feneri otobiyografik kitap yolculuğumuzda; sıradan, sessiz, sakin bir yaşam süren Ramsay ailesinin derinden yaşadığı sessiz fırtınalara tanıklık ederiz. Mr. Ramsay bir bilim insanıdır. Mrs. Ramsay ailesine karşı son derece duyarlı bir

kadıdır. Ailenin sekiz çocuğunun en küçüğü olan James, ailesinden onu deniz fenerine götürmesini ister. Babası fırtına gerekçesiyle bu isteği reddeder. Tatilde

evlerinde kaldıkları Lilly’den etkilenen Mrs. Ramsay kendi yaşamını sorgulamaya başlar. Çocuklarının tüm yükünü tek başına

omuzladığını, kocasının baba ve eş olarak yeterince duyarlı ve sorumlu davranmadığını fark eder.

Virginia Woolf’un bilinç akışı tek-

niğini ustaca kullandığı Deniz Feneri eseri üç bölümden oluşur. Eserde tema olarak budanmış, edilgen bir kadının binlerce yıl süren derin uykusundan uyanması, yaşamı sorgulaması işlenir. Alt metninde ise toplumsal cinsiyet, zaman, yaşam, ahlak, aile bağları ele alınır. Kadın bilincinin görünür kılınmasında önemli yerini koruyan eser monolog, iç monolog, bilinç akışı anlatımını sevenlere önerilir.

Not: Kuşkusuz dünyada genel anlamda gelir adaletsizliğindeki dağılımda cinsiyetler arasında da büyük uçurumlar olmasına rağmen, kadını sınıfsal yapısından soyutlayarak ele almak eksik olur, ön açıcı ve geliştirici olamaz. İnsanlık tarihi bunun örnekleriyle doludur. Eserde ekonomik sıkıntısı olmayan bir ailedeki kadının uyanışı anlatılır. Cinsiyetler arası iş bölümünün dengesizliğine vurgu yapılır.

Kadına yönelik şiddetin meşrulaştırıldığı yer:

Gündüz kuşağı

Psikolog Damla AKKUŞ
Ankara

Gündelik hayatta toplumun zihnini meşgul eden olayların ve konuların özellikle televizyon dizilerinde ve programlarında kendine yer bulması, şaşıracak bir durum değil. Kadına yönelik şiddet de son dönemde bu toplumsal olayların başında geliyor.

Televizyon dizilerinde farklı bağlamlarda kadına yönelik şiddetin ele alındığını ve şiddet sahnelerine dahi yer verilmeye başlandığını görebiliyoruz. Geleneksel medyada kadına yönelik şiddete dair farkındalık oluşturmak amacıyla başlayan bu akımın, son dönemde bu yönde ilerlediğini söyleyebilmek oldukça güç. Aksine, programları “ilgi çekici” hale getirmek amacıyla şiddetin adeta pornografik bir öge olarak sunulduğu görüntüleri izliyoruz. Eşi, babası ya da herhangi bir erkek tarafından şiddete uğrayan; alt metinde aslında o kadar da suçsuz olmayan (!) ve uğradığı şiddeti belki de hak etmiş (!) bir kadın karakter ve karşılığında ona şiddet uygulamak “zorunda kaldığı” için mağdur olmuş bir erkek karakter karşılıyor bizleri çoğu senaryoda.

ŞİDDET METALAŞTIRILYOR

Sosyal medya okuryazarlığının artması, kişile-

rin şiddet türlerine yönelik bilgisinin de artmasını beraberinde getirdi. Şiddetin yalnızca fiziksel değil; psikolojik, maddi, sosyal boyutlarının olduğu da toplumun kayda değer bir kesimi tarafından farkında olunan bir konu. Pek tabii televizyon programları, bu gündemin de gerisinde kalmayarak kadına yönelik şiddetin çeşitli türlerini de adeta bir meta haline getirerek bizlere pazarlıyor. Bunun en çarpıcı örneğini ana akım kanallarda izlediğimiz gündüz kuşağı programlarında rahatlıkla görebiliyoruz. Televizyonu açıp kanalları gezdiğimizde şiddetin pazarlanmasıyla kendine izleyici toplayan programlar üzerimize çulluyor. Bir kanalda adeta bir kültürel öge olmuş gelin kaynakları kavgaları, başka bir kanalda ise sunucu tarafından canlı yayında işlediği suçlardan (!) ötürü azarlanan bir kız çocuğu karşımıza çıkıyor.

Yaklaşık 7-8 sene önce moda haline gelerek gündüz kuşağında ana akım kanalları kaplayan evlendirme programları karşımıza çıkıyordu. Ancak nihayetinde bu programlar, “Toplumun milli ve manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olmak” gibi nedenlerle yayından kaldırıldı. Bunların yerini ise genel bir başlık altında toplamamız

pek mümkün olmadığı, bahsettiğimiz gündüz kuşağı programları aldı. Söz konusu programların bazıları, eğlence içerikli olduğu iddia edilerek önümüze sunuldu. Toplumun milli ve manevi değerlerine aykırı olmak gibi suçlamalara maruz kalmayan bu programlarda kadınların sözlü kavgaları, hatta fiziksel şiddete kadar ilerleyecek öfkeli halleri, bağırarak ağlamaları; ağır çekim görüntüleri ve çeşitli hüzünlü müzikler eşliğinde önümüze sunuluyor. Devamlı bir şiddet ve öfke halinin olduğu bu programlar ile seyircide “Burada bakmanız gereken bir görüntü var” imajı yaratılıyor. Bu imaja rağmen programı izleyen seyircide, stres ve korku anlarında salgılanarak vücudu harekete geçiren adrenalin hormonu salgılanıyor ve elbette seyirci bu programı izlemeye devam ediyor.

ÖFKE MAĞDURA YÖNLENDİRİLİYOR

Söz konusu gündüz kuşağı programları olduğu zaman en dikkat çeken kayıp ihbarında bulunulan, evini terk eden çocuk veya yetişkin bireylerin arandığı programlar. Bu programların her birinin birkaç ortak noktası var. Bunlardan en belirgin olanı ise izleyicide yarattığı öfke duygusu. Öfke duygusu sağlıklı bir şekilde yaşandığı sürece ihtiyacımız olan, sahiplenebileceğimiz duygulardan biridir. Ancak bu programlar seyircide kime ve neye yönelik olduğu belirsizleşmiş bir öfke duygusu yaratıyor. Bu duygunun sağlıklı bir şekilde yaşanmasının da böylece önü kapanıyor. Hatta az sonra bahsedeceğim üzere çoğu zaman bu öfke, şiddete uğrayan tarafa yönlendiriliyor.

Bu “kayıp arama” programları, toplumda yer bulacak büyüklükte çarpıcı konuların işlenmesi nedeniyle diğerlerinden çok daha göz önünde. Bunun bir diğer sebebi ise şiddetin seviyesinin büyüklüğü. Reşit olmadığı halde ev-

lendirilen, ailelerinden kaçırılarak istismara uğrayan, psikolojik şiddete de maruz kalan çocuklar ve daha nice olay, apaçık bir şekilde ve bir tiyatro skeci gibi gerçeklikten kopararak izleyiciye pazarlanıyor.

Söz konusu istismara uğrayan bir çocuk olduğunda, çocuğun yaşadığı travmanın yaratacağı çeşitli problemleri önlemek amacıyla titizlikle alınması gereken önlemler olduğu ve devlet tarafından korunması gereken çocuğun yüksek yararının gözetilmesi gerektiği oldukça aşikar. Bu noktada, yarattıkları yıkıcı sonuçlardan söz etmek mümkün. Yaşadığı istismarın boyutlarını, kendisine ahlayıp vahlayan bir grup izleyiciye anlatmak durumunda bırakılan; adı, yaşı, adresine kadar bilgileri apaçık bir şekilde milyonlarca kişiye sunularak hedef gösterilen çocukların bırakın yüksek yararının gözetilmesini, gözler önünde yeniden şiddete uğradığını izliyoruz.

Daha genele bakacak olursak bu programlarda yapılan tek şey çocukların istismarı değil. Aileleri ya da eşleri tarafından çeşitli şekillerde şiddete uğramış kadınların da bir sunucunun kendine ait doğruları neticesinde yarıldığını, hakaretlere ve aşağılamalara maruz kaldığını, hatta bir grup seyircinin de bu duruma alkış tuttuğu sahneleri izliyoruz. Psikososyal desteğe ihtiyaç duyan ve benzer şiddet öykülerine sahip kadınların ve çocukların tüm yaşantılarının bireylerin inisiyatiflerine bırakıldığı bu örüntülerin savunulacak bir yanını bulmak oldukça güç. Bu tabloya baktığımızda kadına ve çocuğa yönelik şiddetin artık bir meta haline gelişini durdurmanın en önemli yollarından biri, devlet tarafından sağlanması gereken psikososyal destektir. Şiddetin o veya bu gibi bahanelerle meşru hale getirilmesi mümkün değildir ve bu durum, bireylerin inisiyatifine bırakılacak bir konu hiçbir zaman olmamalıdır.

Fotoğraf: csgorselariv.org/Şehlem Kaçar

Kadınlar 'sıradaki' olmak istemiyor

Adile DOĞAN
İstanbul-Esenyalı

Kadın cinayeti haberlerinin ardından "Bak, bir kadın daha öldürülmüş" cümlesini kurmak, kanıksamak... Gerçekten buna bilinçli olarak alıştırılıyor muyuz?

Toplumun öfkesinin, sadece kişileri hedef alması da bilinçli bir yönlendirme haline geliyor. Çünkü öldürülen kadınların her birinin öyle hikayeleri var ki bazen akla mantığa sığmıyor. Öldürüldüğü ana kadar hep şiddet, hep tehdit hep hakaret. Tabii ki devlet mekanizmalarının da haberi var kadınların yaşadıklarından.

En son şiddet gördüğü iddia edilen bir kadının intiharına tanıklık ettik. Cenazesinde fısırt fısırt "Madem kocası dövüyordu, neden karakola gitmedi?" diye konuşanlara başka bir yandakilerin, "Gitse bile ne olacak ki? Sanki bir şey mi yapıyorlar" fısıltısı ekleniyordu. Bunlar gibi akla mantığa sığmayan söylentiler uzayıp gidiyor.

KORKULACAK BİR ŞEY YOK MU?

Son aylarda birçok kadın yine erkekler tarafından katledilince hali hazırda boşanma davası devam eden ya da boşandığı halde yakasını kurtaramayan 25 kadın "Ben de öldürüleceğim" korkusuyla Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğine ulaştı ve yardım istedi.

Kadınlardan birinin arkadaşı, eski eşi tarafından katledilmiş. Fabrikada çalışan bu kadın, bize geldiğinde bir haftadır işine gidemediğini ve eski eşinin kendisini "Sıra sende" diyerek tehdit ettiğini anlattı. İşinden ayrılmak istemiyor çünkü geçim kaynağı bu. Ama "Ya ben de işe giderken öldürülürsem" diye kaygı duyuyor: "Geceleri pencerenin önünde nöbet tutuyorum. Kapının arkasına masayı

çekiyorum ama güvende değilim." Kendisi ve çocuğu 3 gün boyunca evde aç kalmışlar alışveriş yapamadıkları için. Bu süre içinde bir defa sokak ortasında yakalanmış eski eşine ve darbedilmiş. Polis çağırılmış fakat hiçbir işlem yapılmamış.

Yakın zamanda Antalya'da öldürülen kadının durumundan çok etkilenen Canan da benzer bir şekilde geldi. Eski eşinin kendisini nasıl öldüreceği ile ilgili telefonuna ses kaydı attığını söyledi. KADES uygulamasından polis çağırılmış. Fakat polis dalga geçer gibi "Eşin herhangi bir tarih ya da gün belirtmemiş, korkacak bir şey yok" dedikten sonra gitmiş. Bir tekstil atölyesinde çalışan Canan, belki güvenlik önlemi alırlar ya da bir süre izin verirler diyerek müdürüyle konuşmuş. Müdür de "Senin için kimseyi riske atamam" diyerek Canan'ı işten çıkartmış. Şimdi Canan hem işsiz, evine ekmek dahi alamıyor hem de şiddetten kurtulmaya, hayatta kalmaya çalışıyor. "Yaşamak istiyorum, çocuklarım var. Ne olur bir şey yapın" diyen yüzlercesinden biri olan Canan'ın sesini devlet ısrarla duymuyor.

'HAYATTA KALMAYI İSTEMEK SUÇ MU?'

Menekşe'nin eşi de daha önce ilk eşini yaraladığı için 7 yıl hapis cezası almış. Menekşe evlendikten bir yıl sonra bu gerçeği acı bir biçimde öğrenmiş. Küçük bir atölyede terzilik yapan Menekşe, babasından gördüğü şiddetten kurtulmak için çalıştığı atölyeye iş getiren bu kişiyle tanıştıktan kısa bir süre sonra evlenmiş. Bir yıl sonra bu kişi aynı şiddet biçimlerini Menekşe'ye de uygulamış. Tehdit ederek sözlü ve fiziksel şiddetin dozunu artırmış. Menekşe, "Hayatta kalmayı istemek suç mu?" diye soruyor. "Eğer suç değilse neden bu devlet beni korumuyor?" diyen Menekşe'nin hayatını kur-

tarmak için yapabildiğimiz tek şey, onu çok uzak bir yere göndermek oldu. Bu geçici çözüm ne kadar sürer bilinmez. Verdiğimiz örneklerin hepsinde korkunç bir değersizlik hissi, psikolojik travmalar ve başta kadının kendisine olan güveninin yok olması aynı zamanda hiç kimseye artık güvenmeme durumu ortak özellikler haline alıyor.

Farklı sonuçlar da ortaya çıkabiliyor. Örneğin öldürülmemek için her şeye boyun eğme, uzun bir süre susarak geçiştirme, para istememe, evdeki tüm sorunları tek başına çözme gibi birçok yol deniyor kadınlar. Fakat yine de bitmiyor. Çünkü erkeğin işlediği hiçbir suçun karşılığı yok. Karakollarda şiddet uygulayan erkeğin ifadesi alınıp bırakılıyor. Kadınlar ne kadar sesiz kalsalar da şiddet son bulmuyor. Aksine şiddet devletten alınan güçle artarak devam ediyor.

HER MESELENİN GÜNAHKARI

Kadınların yaşamlarına bu kadar çok müdahale edilmesi, kadınlar hakkında "Sürekli taviz vermesi gerekir" şeklinde verilen vaazlar tabii ki biçimleri değişse de hep şiddet olarak geri dönüyor. Bir market çalışanı kadın şöyle aktarıyor: "Güvenlik işinde çalışıyordum, eşim 'Bu kıyafetler seni seksi gösteriyor. Çık o işten' diyerek baskı uyguladı. Ben de markette işe girdim. Şimdi de 'Sen ne biçim kadınsın, bu ne hal' diyerek beni beğenmiyor. Bu nedenle bu işten de çıktım."

Gerici söylemler, üretilen politik argümanlar kadınları hedef haline getiriyor. Bu zıvanadan çıkmış yönetilme halini gören toplum nasıl yönetiliyorsa öyle yaşıyor, sonuç çıkartıyor. Birçok şey kadınlar üzerinden tarif ediliyor. Her meselenin günahkarı kadınlar olarak ilan edildikçe bu toplumun pek değişmeyeceği açık.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Şenliğe 'güvenlik' bahanesi, yurtlarda güvensizlik

BİRKAÇ gün önce giriş çıkışlarda sürekli denetime tabi tutulduğumuz, savunmalar yazıp yönetime hesap verdiğimiz yurdumuzda yaşadığımız güvenlik açığı bize yeniden gösterdi. Güvenlik sorununun bu okulda sadece bir bahane olarak gündem edildiğini, gördük.

Bugün Devrim sahnesini güvenliği bahane ederek bize vermeyen Rektörlük, kampüsümüze okulun öğrencisi olmayan bir kişinin rahat rahat girebilmesinin de, bir kadın arkadaşımızı aradığını söyleyerek yurt yurt dolaşmasının da asıl sorumlusudur. Bu kişiyi öğrenci arkadaşlarımız yakalayıp güvenliği teslim ettiler. Ardından şahıs salındı. Hatta bir sonraki gün kampüse tekrar girmiş.

Gerçekten merak ediyoruz, bugün bu kampüse mezunlar giremezken böyle tehlikeli bir kişi nasıl girebilir, nasıl önlem alınmaz? Tekrar sesleniyoruz Rektörlüğe, kampüste yaşanan taciz ve şiddet olaylarına dair Cinsel Tacizi Önleme Birimine (CİTÖB) yönelik farkındalık çalışmaları yürütmüyorsanız, biz öğrenciler böyle birim olduğundan haberdar değiliz. Ne psikolojik ne de hukuki desteğe ulaşabiliyoruz. Kampüsü ışıklandırmıyorsanız, karanlık yollarda yürümek zorunda kalıyoruz. Biz bunu her gün ama her gün yaşıyoruz. Gerçeklik buyken bize şenlikte yaşanacak güvenlik sorununa bir çözüm üretemeyeceğini söyleyerek Devrim sahnesiz bir şenlikten bahsediyorsun. Rektörlük, bu kampüste güvenlik sorunları sadece şenlikte yaşanıyor gibi bir algı yaratabilir ama bu bizim gerçekliğimiz değil.

Kendilerinin de bu yalandan uyanmasını, kampüsün güvenliğini bir bahane olarak ele almaktan artık vazgeçmesini, bir an önce CİTÖB'ü aktif kılacak çalışmalar yürütmesini, kampüsün ışıklandırılmasını ve Devrim sahnesi için öne sürdükleri bahane-nin kendilerinin yarattığı bir sorun olduğunu kabul edip kesin çözümler üretmesini talep ediyoruz.

Hayat DOĞAN
ODTÜ öğrencisi

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Li bajarên Kurdan, jin her pirsgirêkê girantir dijîn

Nurgül DENİZ
Amed

Wergêr: Nurjan Bêjan

Şîdeta li ser jinan û bînpêkirina mafên jinan her sal zêde dibe. Betalkirina Peymana Stenbolê, vekirina qanûna jimare 6284 ji nîqaşê re, bersûcên kuştina jinan cezayên ku weke xelat têne binavkirin, dûrbûna bajarên ji hêskirina jiyana jinan, newekheviya derfetan di şixul de û jiyana perwerdehiyê; Di nava jiyana jinan de sekna xwe berdeyam dike. Zanîngeh ji bo jinên ciwan ne ewle ne, Citök bêçalak in, hîndekar û xwendekarên ku sûcdarên tacizê ne, heta ku bertekek raya giştî nebin karê xwe berdeyam dikin.

Ev hemû li bajarên kurdan, di bin sernavên nû de tîn jiyîn. Mehrûmbûna keçan ji xwendinê, revandina jinan û bûkên zarokan, senaryoyên rêzefilmên adetî ne ku ev çend demsal in, lê dîsa ji bo jinên herêmê problemên rojane ne. Ji ber vê yekê hemû polîtîkayên hikûmeta yek zilamî, bi taybetî ji pêkanîna dijdemokratîk û polîtîkaya bêcezakirîna, jiyana jinên ciwan ên li herêmê ne ewletir û ji cundiye re vekirîtir dike. Zewaca zarokan û dûrketina ji perwerdehiyê li vê erdnîgariyê pir zêde

ye û mekanîzmayên pêşilêgirtinê bêfonksiyon in. Tacizkirin û şidetê ya sistematîk a dadrêsî berdeyam dike, li pişt hêza parastinê ya yekreng vedîşêre. Werin em bi kurtî li tiştên ku di van salên dawî de qewimîne binihêrin.

NE MÎNAKÎN AWARTE NE, SÎSTEMATÎKÎN

Xwendekara Zanîngeha Munzurê Gulîstan Doku di 21 saliya xwe de wînda bû û careke din agahî jê nehat. Dê û bavê gumanbarê sereke Abarakov ku polîs in, ji lêpîrsînê nehatin derxistin û dosyayên lêpîrsînê bi wan re hatin parvekirin heta ku bertekek raya giştî çê-

bibe. Tevî ku 4 sal di ser re derbas bûne jî, hêj aqûbeta Gulîstan a li Dêrsimê ya ku hemû kes bi telefonên destan tîn şopandin, wînda bûye, nayê zanîn.

Li Sêrtê Îpek Er a 18 salî ji aliyê Çawişê pispore Musa Orhan ve bi rojan rastî îşkence û tecawizê hat û herî dawî întixar kir. Mûsa Orhan bi şertê kontrola edlî hat berdan.

Minakên herî naskirî yên li jor ne awarte ne. Ev du mînakên neşeartî yên tundî û tacîza sistematîk a polîsan a li ser jinan li bajarên Kurdan in. Ji ber vê yekê jinên xwendekar

ên Zanîngeha Munzurê, her cara ku devê xwe li ser têkoşîna jinên ciwan vedikin, behsa têkiliya cerdevanan a li kampusa zanîngehê û li bajêr dikin. Her wiha, heta ku ji bo windabûna jinên Kurd hesab bê pîrsîn, bi hêza parastinê ya kinçên yekreng ve girêdayî ye. Di dema ku daxuyaniyên çapemeniyê bi hincetên cuda tîn astengkirin, xebatên komeloyên jinan tîn bisinorkirin, tîn rawestandî.

JÎ BO JÎNAN CÎHANEKE DÎN MÎMKUN E

Ev hemû bûyer pêdiviya jinan bi taybetî jinên ciwan bi hev re û bi hev re tevbigerin zêde dike. Şikandina vê jiyana tund, tirsnaq, tarî ya ku bi nîzama heyî û desthilatdariya yek zilamî, yekpartî li ser jinan hatiye ferzkirin û avakirina cîhanek wekhev û azad tenê bi hatina li kêleka hev, bi hev re, bi hêza ku em ji hev distînin û bi têkoşîna em bilind bikin pêkan e.

Ciwanên Kedê ji bo guhertina vê fermana ku bi salan e li ser me ferz kirine, xwe ji bo Konferansa 10emîn amade dikin. Têkoşîna ji bo hatina cem hev û avakirina nîzameke ku kedê dide her ku diçe mezin dibe. Bang li hemû jinan dike ku vê jiyana tarî ya tîjî tundî û tîrsê tîk bibin û welat û cîhanek wekhev azad ava bikin.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Kürt kentlerinde kadınlar sorunları misliyle yaşıyor

'Antidemokratik uygulamalar ve cezasızlık başta olmak üzere tek adamın politikaları da bölgede yaşayan genç kadınların yaşamını şiddete açık hale getiriyor.'

Nurgül DENİZ
Diyarbakır

Kadına yönelik şiddet ve hak gaspları artarak devam ediyor. İstanbul Sözleşmesi'nin feshi, 6284 sayılı Kanunun tartışmaya açılması, cezasızlık politikaları, kentlerin kadınların yaşamlarını kolaylaştırmaktan uzak olması kadınların hayatının orta yerinde duran sorunlardan. Üniversiteler genç kadınlar için güvenli olmaktan uzak kampüsler, tacize karşı alınmayan önlemler devam ediyor.

Tüm bu sayılanlara Kürt kentlerinde yeni başlıklar ekleniyor. Kız çocuklarının eğitimden yoksun bırakılması, kadınların kaçırılması ve çocuk yaşta zorla

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

evlilikler bilmem kaç sezonluk töre dizisi senaryoları değil, kadınlar için güncelliğini koruyan sorunlar. Antidemokratik uygulamalar ve cezasızlık başta olmak üzere tek adamın politikaları da bölgede yaşayan genç kadınların yaşamını şiddete açık hale getiriyor. Sistematîk kolluk şiddeti de üniformanın koruyucu gücünün ardına saklanarak devam ediyor. Son yıllarda Kürt kentlerinde neler yaşandığına dönüp kısaca bir bakarak bu tabloyu daha iyi anlayabiliriz.

İSTİSNA DEĞİL SİSTEMATİK

Gulîstan Doku 21 yaşında kayboldu ve kendisinden bir daha haber alınma-

dı. Baş şüpheli Abarakov'un polis olan babası soruşturmadan uzaklaştırılmadı ve soruşturma dosyaları kamuoyu tepkisi doğana kadar kendisiyle paylaşıldı. Üzerinden 4 yıl geçmesine rağmen her bir noktası mobeselerle izlenen Dêrsim'de kaybolan Gulîstan'ın nerede olduğu hala bilinmiyor.

Siirt'te 18 yaşındaki Îpek Er, Uzman Çavuş Musa Orhan'ın günlerce îşkence ve tecavüzüne maruz kalmış ve nihayetinde intihar etmişti. Musa Orhan adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştı.

Yukarıdaki olaylar istisna değil. Kürt kentlerinde kadınlara yönelik sistematîk kolluk şiddetinin saklanamamış iki

örneği. Munzur Üniversitesi öğrencisi kadınların, genç kadın mücadelesine dair her ağızlarını açışlarında, kolluk mensuplarının kadınlarla ilişkilensinden söz etmeleri bundan. Dahası, kaybolan Kürt kadınlarının hesabını sormak bile uniformaya takılıyor. Basın açıklamaları çeşitli bahanelerle engellenirken, kadın derneklerinin faaliyetleri sınırlandırılıyor, durduruluyor.

KADINLAR İÇİN BAŞKA BİR DÜNYA MÜMKÜN

Tüm bu yaşananlar başta genç kadınlar arasında birlikte hareket etme ihtiyacını arttırıyor.

Mevcut düzenin ve tek adam iktidarının kadınlara dayattığı bu şiddeti ve korku dolu karanlık yaşamı delip eşit, özgür bir dünyayı kurmak ancak birlikte hareket edebilmek, birbirimizden aldığımız güçle yükselteceğimiz mücadele ile mümkün.

Emek Gençliği koşulların yıllardır bize dayattığı bu düzeni değiştirme yolunda 10. Konferansına hazırlanıyor. Yan yana gelebilmenin, emekten yana bir düzeni kurabilmenin mücadelesini büyütme devam ediyor. Tüm kadınları bu şiddet, korku dolu karanlık yaşamı dağıtıp eşit, özgür bir ülke ve dünyayı inşa etmeye, sınıfın saflarına çağırıyor.

Bizim bütçemiz bizim ihtiyaçlarımıza harcarsın!

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

MEB'in çocuklarımıza neden ücretsiz bir öğün yemek vermediği sorusunun yanıtı, kaynakları kime aktardıklarını sorgulamaktan geçiyor.

Nuray ÖZKAN
Ankara

Geçtiğimiz mart ayında okullarda çocuklara bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek kampanyası için Tuzluca Kadınları Dayanışma Derneğinin Milli Eğitim Bakanlığına açtığı dava sonuçlandı. Mahkeme "Devletin çocuklara ücretsiz yemek sağlama gibi bir pozitif yükümlülüğü bulunmadığı"na karar verdi. Yoksulluğun gittikçe derinleştiği ülkemizde çocuklar okullarda açlıkla karşı karşıya kalırken halkın cebinden çıkan vergiler sermaye kesimine aktarılıyor.

Bilindiği üzere vergi, kamu giderlerini karşılamak ve/veya sosyoekonomik yaşamın gerektirdiği önlemleri almak üzere mali gücü olanlardan, onların güçleriyle orantılı, zorunlu, karşılıksız ve nihai olarak yapılan ödemelerdir. Her yıl ekim ayının sonlarına doğru başlayan bütçe görüşmelerinde hazinede toplanan kaynakların nereye harcanacağına karar verilir. Devletin kaynaklarının içindeki en büyük payı da toplanan vergiler alır.

Devletin eğitim, sağlık, barınma, ulaşım gibi zorunlu kamusal hizmetlerini

halka ücretsiz yahut düşük maliyetlerle sunabilmesi toplanan vergilerin hangi kaynaklara nasıl aktarılacağını gösteren vergi politikalarına bağlıdır. Bir ülkede izlenen vergi politikalarının topluma adaletli bir şekilde yansması ise vergilemede ödeme gücünün dikkate alınıp alınmadığı, vergi oranları, vergilerin dolaylı/dolaysız olması ve vergi denetimlerinin ne kadar sağlıklı yapıp yapılmadığı gibi birçok düzenlemelere bağlıdır.

Ülkemizde ödeme gücüne göre vergi adaletini sağlayıcı bir vergi sistemi uygulanmadığı gibi enflasyon dönemlerinde bu adaletsizlik daha da görünür bir hal almaktadır. Vergi yükü, enflasyon dönemlerinde düşük ve orta gelir grupları üzerinde yoğunluk kazanarak onları olumsuz etkilerken, yüksek gelir grupları, olumlu yönde etkilenerek kazançlı çıkar.

MEB BÜTÇESİNİ NEREYE VE NASIL HARCİYOR?

Eğitim ve sağlık harcamalarına baktığımızda son yıllarda bütçeden ayrılan payın arttığı görülüyor. Ancak, harcamalardaki bu artışın topluma yansımada göz önüne alındığında, harcamaların nereye, ne şekilde yapıldığının top-

lum tarafından sorgulanması önem arz ediyor. Örneğin, MEB okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemeği kaynaklarının sınırlı olması bahanesi ile reddederken bütçeden payına düşeni nerele ve nasıl harcıyor? Neden öğrencilere ücretsiz yemek hizmeti sunmuyor? MEB hangi amaçlarla, hangi yatırımlar için kimlere ihaleler açıyor? MEB'in harcamaları ne kadar şeffaf? Aynı şekilde üniversite gençliğinin barınma ve beslenme sorunu neden çözülüyor? Gerek sağlık gerek barınma ve gerek beslenme gibi birçok konuda kamu kaynakları halkın ihtiyacı olan bu alanlara yeteri kadar aktarılmadığı için sorunlar çoğalarak büyüyor.

HESAP SORACAK MEKANİZMALAR YARATALIM

Gerek merkezi yönetim gerek yerel yönetimler aracılığıyla çeşitli adlar altında halkın cebinden çıkarak

bu yönetimlerin kasalarında toplanan kaynakların ne kadarı, halkın talepleri gözetilerek hizmet olarak sunuluyor? En önemlisi halk olarak bizler, merkezi yönetimin ve/veya yerel yönetimlerin bütçe görüşmelerinde alacakları kararlarda ne kadar etkiliyiz? Ve bizler yaşadığımız alanlarda merkezi ve yerel yönetimlerden neler bekliyoruz? Taleplerimizi ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına iletebiliyor muyuz? Tek başına mı yoksa hep birlikte mi hareket etmeliyiz? Peki mahallelerimizde mahalle meclislerimiz var mı? Yerel yönetimlerin seçimler öncesi vadettikleri hizmetleri sunup sunmadığının kontrol mekanizması nedir veya kimdir? İşte bu soruları kendimize sorduğumuzda, toplanan vergilerin kimlere nasıl pay edildiğini sorguladığımızda hesap soracak mekanizmalarımızı yaratacağız.

Günlük yaşama dokunacak politikalara ihtiyaç var

Görsel: Canva Pro yapay zeka

Hatice MEYDAN
Batıkent-Ankara

Ilkyerleşim Mahallesi Batıkent'in en eski, en güzel mahallelerinden biridir. Yalnız bu güzelliği gölgede bırakacak şekilde yerel yönetimlerden nerdeyse hiç hizmet almıyor. Bu nedenle "Mahallemizi birlikte yönetelim" şiarıyla yola çıkmıştık. Mahalledeki hemen herkesle mahallemiz için "ne yapabiliriz?" sorusunu konuştuk.

Daha çok kadınlardan oluşan ekibimizle mahallemizde çalmadık kapı bırakmayacak şekilde gezmeye başladık. Gece gündüz demeden çaldığımız kapılarda bizi çaya hatta yemeğe davet edenler oldu. Kimini kıramadık girdik, kimine başka sefere dedik. Ankara'nın ayazında içimizi ısıtan sohbetlerle karşılaştık kapı önlerinde.

Mahalleli genel olarak yönetenlerin ekonomik ve politik yöntemlerinden,

kendilerine sürekli neler yapacağını söyleyen siyasetçilerden bıkmışlardı. Biz daha çok mahalleliyi dinledik. Bizimle konuştuğunda umutlandılar. Sorunların çözümü konusunda neler düşündüklerini not aldık. İstekleri o kadar makul ve anlamlıydı ki bunları sizinle paylaşmazsak olmazdı.

ALTYAPI SORUNU ÇÖZÜLMELİ

Bu mahallede orta gelire sahip kadınlar yaşıyor. Elleri artık giyemedikleri kıyafetler, kullanmadıkları eşyalar, kendi ürettikleri ürünler var. Tüm bunları takas edebilecekleri, satabilecekleri bir pazar yeri istiyorlar.

Yollarımız yamalı bohça gibi. Alt yapı tamamen bitik durumda. Sürekli sular patladığından evleri, bahçeleri su basıyor. Su patlamaları ve internet yetersizliği hemen hemen tüm evlerin sorunu ve bu yüzünden işini kaybeden oldukça fazla mahalle sakini var.

Sokak hayvanlarını besleyip yuva yapan kadınlarla karşılaştık. Belediyeden mama, kısırlaştırma ve sahiplendirilme konusunda destek isteyenlerin yanı sıra sokak hayvanlarından korkan, çocukları ya da kendileri yaralananlar vardı. Onlarla çözüme dair kafa yorduk. Mahallemizde hayvanları besleyenler de korkanlar da hayvanlar için daha sağlıklı, korunaklı bir alan oluşturulması konusunda hemfikirlerdik.

Bahsettiğim gibi mahalle sakin, güzel. Ancak bu sakinliği kirleten örneğin okul ve okul çevrelerindeki parklarda uyuşturucu probleminin oldukça yaygın olduğunu söyleyenler, bununla ilgili gerekli önlemlerin bir an önce alınması gerektiğini paylaştılar oldu.

KREŞE VE SOSYALLEŞECEK ALANLARA İHTİYAÇ VAR

Mahallemizde okul, etüt merkezi ve kreşlerin yeterli olmadığını ve özel okullara ya da taşınmalı eğitime mecbur

bırakıldıklarını anlatan kadınlar vardı. Özellikle çalışan kadınların ücretsiz ya da daha uygun ücretlerle çocuklarını bırakabilecekleri kreş, etüt merkezleri talepleri var. Çocukları kötü alışkanlıklardan koruyacak kütüphane, spor yapabilecekleri alanlar, sanat ve kültürü geliştirecek çalışmalara ihtiyaç olduğunu söyleyen kadınlar oldu.

Mahallemizde oldukça fazla yaşlı ve engelli birey bulunuyor. Yaşlıları, engellileri gözetim ne çevre düzeni ne de park var. Kadınların muhtarlığın çevresinin ve içinin temiz, düzenli bir hale getirilmesini, rahatça girip çıkıp ihtiyaç ve isteklerini iletebilecekleri, dikkate alınıp taleplerini karşılayacak şekilde çalışmasını istiyorlardı. Belediyeden ücretsiz ya da düşük ücretle geziler düzenlenmesini beklerken sanatı geliştirecek alanların olmayışından da yakınlar vardı. Hastalık, ölüm gibi durumlarda yalnız olmadıklarını hissetmek isteyenler de vardı.

Belediye başkanı değişse de sendikanın mücadeleci tavrı değişmemeli

BEN yıllardır Ataşehir Belediyesinde çalışan bir kadın işçiyim. Her seçim döneminde adam kayırma yöntemleriyle onlarca işçi arkadaşımızın duyguları ile oynanıyor. Bizim belediyede Park ve Bahçeler Müdürlüğü gibi işçi alımı yapılması gereken yerler varken bu birimlere işçi alınmıyor. Başka bölümlere ihtiyaç fazlası işçi alınmıyor. Alınan birçok işçinin statüsü bile belli değil.

Eski belediye yönetimi, CHP üst yönetiminden bazılarının referansı ile işçi alımı yaptılar. Adıgüzel'in seçim çalışmalarında canla başla çalışan işçi arkadaşlarımız oldu. Kapı kapı broşür dağıttılar, ev ziyaretleri yaptılar. Sonunda Onursal Adıgüzel başkan olarak seçildi. Ama ne yazık ki ilk olarak deneme süresi dolmayan işçi arkadaşlarımız işten atıldı. Henüz emeklilikleri dolmamışken atılan kadın işçiler oldu.

Deneme süresindeki arkadaşlarımız işe çok ihtiyaçları var. Bu arkadaşlarımız dış temizlikte sokak süpürüyor,

çöp kamyonunun arkasında çöp konteynerlerini boşaltıyorlar. Gördükleri muamele yüzünden büyük bir çöküntü yaşadılar. Bir işçinin hayatı, geleceği bir belediye başkanının uygulamalarına kurban edilemez.

Bizim belediyede pek çok işçinin işten atılacağı söylentileri dolaşıyor. İşten atmalar, iki işçi arkadaşımızla başladı. Ama yönetim 2 arkadaşımızın ve biz işçilerin kararlılığı, emek ve demokrasi güçlerinin dayanışmasıyla geri adım attı. İki arkadaşımız işe geri alındı.

Örgütlü olduğumuz Genel-İş Sendikası 3 No'lu Şube de "Ne şiş yansın ne kebab yansın" şeklinde tutum alıyor. Sıkışınca "Sizden yanayız", belediye yönetimiyle görüşünce "Yasalar böyle, ne yapabiliriz?" deyip işi yokuşa sürüyor. Sendika genel merkezi ne diyor ona uyum sağlıyorlar. Bu bir işçi sendikasına yakışmıyor. Belediye başkanları değişir ama sendikanın mücadeleci yanını değişmez, değişmemelidir

Fotoğraf: Evrensel

de. Biz kime güveneceğiz?

AKP gitsin de ne olursa olsun dedik, yanlış yaptık. Bu düzenden yana olan bir partinin ötekenden bazı ayrı yanları olabilir ama sonuçta benziyorlar. Belediyeler partizanlığa, birinin arpağına kurban edilmemelidir. Bir kadın işçi olarak bu haksızlığa tanık oldum. Hani hak, hukuk, adalet? Bu mu CHP'nin mücadelesi?

Biz kimseye boyun eğmeyeceğiz. İşten çıkartılmaya çalışılan iki arkadaşımızın mücadelesini Ataşehir Belediyesinde kalıcı hale getireceğiz. Genel-İş 3 No'lu Şubeyi de mücadeleci bir sendikal mevzi yapacağız. Sınıf işbirlikçi yönetimleri bu sendikanın başından atacağız.

Belediye işçisi bir kadın
Ataşehir/ İSTANBUL

Adler'in gözünden

yaralı ve şifacı...

*Filiz GÜR

"Tüm insan eylemlerini motive eden büyük güç, hissedilen bir eksiden hissedilen bir artı duruma, aşağılık duygusundan üstünlüğe, mükemmelliğe, bütünlüğe doğru bir çabadır."

Alfred Adler

Kıymetli Adler, Birileri tarafından açık maden ocağı gibi yağmalandığı iddia edilen düşüncelerini, eğitim psikolojisi ödevlerimi yapmak için üniversite yıllarında okumuştum. Dürist davranmam gerekirse o yıllarda derdim okulu bitirmek olduğu için okuduklarımı çok da içselleştirmemişim. Bilirsin aşk, devrim ve diğer hayatta kalma çabaları otuzlarına kadar insanı epey meşgul ediyor. Şimdilerde artık kırklarını da yarılamaş bir kadın olarak yavaş devrime, çocuklara ve gerçeğe katkıda bulunan insanların yaratımlarına hak ettiği kıymeti nispeten verebildiğim zamanlardayım. Bir de zamanım epey kıymetlen-di.

Hayat hikayeni birkaç kaynaktan okuyup epey etkilendim. Küllerinin bir işine yarar mı bilmem ama kendimi temize çektiğim insanların bende yarattığı iyileşme hissiyle öyle coşuyorum ki ruhuna fatiha hükmünde sevgilerimi yolluyorum o yana. Sevgili eşin Raissa'yla tanışmanı ve onun dört çocuklu bir anne olarak senden daha radikal bir devrimci mücadele içinde olduğunu da okudum.

Freud'un aksine sen, kadınların erkek odaklı bir kültür tarafından değersizleştirildiğini düşünüyormuşsun. Kocalarına ya da toplumdaki erkeklerle tabi olmaya zorlanmalarından yalnızca kızgınlık ve direnişin doğabileceğine inanıp bunun bir özgürlük hareketi başlatacağına inanmışsın. Yine de senin biyografini yazanlardan biri şöyle demiş: "... Kadınların kurtuluşu için savaşmak ve özgürleşmiş bir kadınla yaşamak tamamen farklı iki şeydir." Galiba eşinle olan ilişkine laf atmış. Bence senin anlayışınla çok da zor olmamıştır. Kızlarının, hakkında yazdıkları mektupları okuyunca da bu fikrim epey pekişti.

Gelelim "aşağılık kompleksi" ve "agresif dürtü" ifadelerine.

Şöyle diyeyim kıymetli hocam, valahi ağzımdan almışsın! Sen geliştirmesen illa bir gün ben ya patlıcan kıztırırken, ya bulaşık yıkarken, ya çorap teklerken içimdeki hisse bir isim verecektim. Tabii sonradan ifade edildiği üzere kimse buna "aşağılık" demeyecekti. Haşa, "yukarılık" filan olabilir ancak.

Kendi hayatıma, seninkine, herhangi bir insan evladıninkine baktığımda ortama yayılan arabesk bir ezgi var. Olmayanı oldurmaya, buldukları yerden bir birim de olsa kendilerini yukarı kaldırmaya çalışanlarda bahsettiğin o "agresif dürtü" adeta Pink Floyd'un Comfortably Numb şarkısı gibi yankılanıyor. Hangi seviyedeysen onun bir üstüne. Üstteki daha üste... Dolayısıyla aşağılık kompleksi dediğimiz şeyi hastalığa dönüştürmeyen her insan kendini yukarı taşıyacaktır. Bu kompleksi, şikayetten müteşekkil bir zehir yapıp damarlarında dolaştıran insanlar da kendi üstünlüklerini ilan ettikleri bir dünyayı da zehirliyorlar.

Keşke herkes eksikliğini fazlalığa dönüştürebilse senin gibi. Hasede, fesda ve savaşa dönen komplekslerle

dolu dünya. Dört yaşına kadar kemik geriliği yüzünden yürüyememiş, zattüre yüzünden öleyazmışsın. Küçük kardeşin de ölünce doktor olmaya karar vermişsin. Her ne kadar senin görüşlerinden başka bir kuram oluştursa da Jung'un seninle aslında benzer bir şeyi söylediğine inanıyorum. Demek istediğim onun "yaralı olanın aslında en iyi şifacı da olduğu" ifadesi, senin hayat hikayenin özeti gibi adeta.

Tabii kimileri yalnızca kendisini iyileştiriyor ki bu da hiç faydasız bir uğraş olmasa gerek...

Dilerim cinsiyetini, ırkını, nörolojik farklılığını, farklı imkansızlıklarını ve eşitsizliklerini komplekse dönüştüren biz insanlar, olmayanı oldurmaya çalışırken kimseye zarar vermeden artırabiliriz eksikliklerimizi. Dilerim etiketleri koparıp atar, otantik halimizle var olabiliriz ölçülmüş bir zamanda. İyi ki vardın bu ölümlü dünyada.

* filizy63@gmail.com

Görsel: Canva Pro yapay zeka

Tuzluca'yır'da 8 yıl ilmek ilmek örülen mücadele

Hatice KELLECI

Tuzluca'yır Kadınları Dayanışma Derneği

ANKARA'nın Mamak ilçesinin, Tuzluca'yır Mahallesi'nde 2016'da tüm kadınlara ulaşmak ve dil, din, ırk ayrımı gözetmeden herkesle yan yana gelebilmek için açtığımız derneğimizin 9'uncu yaşına giriyor. Hep birlikte yürüdüğümüz bu yolda büyüyerek ve güçlenerek devam ediyoruz. Kadınlar mahallelerinde kapısını çalabilecekleri, yan yana durabilecekleri bir kadın derneği olduğunu biliyorlar. 8 yıldır söylediğimiz gibi yan yana birlikte daha güçlüyüz. Ekmek ve Gül okuru kadınların bir araya gelerek kurduğu bu dernek yüzü aşkın üyesi ile yoluna devam ediyor.

O günden bu yana birlikte yol yürüyen, yoldaş olan sayısız kadını. Geride bıraktığımız zamana baktığımızda halk oyunları, korolar, drama grupları, paneller, eğitimler, sayısız etkinlik düzenledik. Her yıl kitlesel 8 Mart şenlikleri organize

ettik. 1 Mayıs'a taleplerimizle katıldık ve katılmaya devam ediyoruz. Derneğimizin olduğu bölgede yaşayan göçmen kadınlar ve çocuklar ile ortak etkinlikler yaptık. Kadınlara okuma, yazma kursları verdik. Savaşa karşı barışı, ayrıştırmaya karşı birlikteliği savunduk.

6 Şubat depreminin yıkımı altından dayanışma ile kalkmaya çalıştık. Rant ve kâr politikalarının getirdiği bu büyük felaketin tekrarlanmaması için mücadelenin önemini her paketlediğimiz kolinin başında konuştuk. Geride bıraktığımız sürede sayısız şiddet ve istismar davasının takipçisi olduk. "Haklarımız ve hayatlarımızdan vazgeçmiyoruz" diyerek İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasında, 6284 sayılı yasanın tartışmaya; çocuk yaşta evliliklerin önünün açılmasına sebep olacak politikalar gündeme getirildiğinde sokaklarda, alanlardaydık.

İşçi kadınların davalarında, yanlarında olduk. Yoksulluğun, ekonomik sıkışmışlığın her geçen gün arttığı, eği-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

timin gerilediği, kadınların her gün çocuğunun karnını nasıl doyuracağını düşündüğü bu dönemde bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek talebinin davacıları olduk. Bugün yerel seçimlerde ücretsiz kreşler, kadın sığınma evleri, ücretsiz yemek taleplerini dile getirmeye; belediye meclislerinde de sözümü-

zünü söylemeye devam ediyoruz. Kadınlar için dayanışma büroları, yaşlı bakım merkezleri açılması taleplerini dile getirmeye de devam edeceğiz. Kıscası, çıkmış olduğumuz bu zorlu yolda, tüm engelleri rağmen amacımız doğrultusunda nice güzel yılları birlikte yürümeyi umut ediyoruz.

Hemşirenin rüyası

**Bir yoğun bakım hemşiresi
İstanbul-Samatya**

Sabah yüzüme vuran güneşle uyandım. Alarmin sesi ile eşim de uyandı. O kızımı uyandırmak için odasına giderken, ben çay demlemek ve kahvaltı hazırlamak için mutfığa geçtim. Tatlı bir kahvaltıdan sonra evden çıktık. Eşim başka bir hastanede laborant. O arabayı kullanmak istedi, ben ise "Daha rahat, trafik stresi yaşamayalım" diye servisi tercih ettim. Hastaneye varınca çocuğumu servise bindirip iş yerinin kreşine gönderdim.

Mesaim 15 dakika kala hastanedeydim. Çamaşırhaneden gelen ütülü, temiz formamı giyip yoğun bakım kliniğine gittim. Sorumlumuzu beni güler yüzle karşıladı, nasıl olduğumu sordu. "İyi hissetmiyorsan işe başlamayabilirsin" dedi. Çünkü son 3 gündür hastalık izindeydim. Kendimi iyi hissettiğimi söyleyip teşekkür ettim. Arkadaş-

larla kısa bir sohbetten sonra, devir için ekipçe toplandık. Klinikte 6 hasta yatıyor. Bir sorumlu hemşire dışında 4 hemşire, aynı saatlerde sağlık hizmeti veriyoruz. Gece nöbetçi olan çalışma arkadaşlarımızla birlikte hastaları dolayarak teslim aldık ve tedavilerine başladık. İlaçlarımız ve malzemelerimiz her zamanki gibi eksiksiz; işlerimizi aksamadan yapabiliyoruz.

Bir süre sonra klinik telefonu çaldı, yemek bölümünden yetkili kişi arayıp bugün özel bir diyetli ve vejetaryen olup olmadığını sordu, diyetleri söyledim. Elbette yemekler konusunda aynı hassasiyet hastalar için de geçerli...

Ekip arkadaşlarımızla birlikte ziyaret yapmaya karar verildi, hasta başına geldiğimizde yetkili hekim bakım ve tedavi konusunda önerilerimi sordu, gereken bilgileri verdim ve tedavi düzenlendi. 15 dakikalık kahve molasını kurumun sağladığı personel kafeteryasında yaptık. Sohbet sırasında arkadaşlarımızdan birinin gebe olduğunu öğrendik ve tabii ki bundan sonra gece

şiftinde olmayacağını konuştuk. Bir yıllık ücretli doğum izninden yeni dönen ve günlük süt izni kullanan bir arkadaşımız, doğum sonrası haklarımızdan bahsetti. Çalışma saatlerinin ona göre düzenlenebileceğini söyledi, kreş hakkıyla ilgili hepimizi bilgilendirdi. Çalışma arkadaşlarımızdan biri regl olduğu için resmi izin almıştı, onun şiftine mesaiye başka bir arkadaşımız gelmiş, ama bu durumdan hiç rahatsız değil. Çünkü aynı şey kendisi için de geçerli.

Öğleye doğru yoğun bakım hekimi ile birlikte bilgi almak için kapıda bekleyen hasta yakınlarının yanına gittik. Her hasta yakınına gereken bilgilendirme saygılı bir şekilde verildi, hasta yakınları memnuniyetlerini ve bize olan güvenlerini dile getirerek ayrıldılar. Bu duygularla yemek saatine kadar işimize devam ettik. Yemek molasında eşim aradı. Yaz tatilinde İtalya gezisi düşünüyorduk, tarihinin kesinleştiğini müjdeledi. Bu tatil için ayırdığımız bütçe bizi zorlamayacak, çünkü birimizin ücretinin 4'te biri tatil masrafları için yeterli. Yemekten sonra bol güneş alan, havadar ve ferah personel dinlenme odamızda biraz vakit geçirdik, ardından hasta bakımlarımızı tamamladık. Personel sayımız yeterli olduğu için işlerimiz aksamadan ilerliyor. Daha da önemlisi herkes görev tanımına uygun çalışıyor.

Akşama doğru mesaimiz bitmek üzereyken, nöbeti devralacak olan arkadaşlarımız gelmeye başladı. İçlerinden biri çocuğunu hastanenin 24 saat açık olan kreşine bırakıyor, kreşten çok memnun olduğunu, içinin rahat olduğunu söyledi. Nöbetimizi teslim edip soyunma odasında kıyafetlerimizi değiştirdik, gün içinde kullandığımız formalar çamaşırhaneye gitti. Servis aracına binmek üzere hastanenin bahçesine indiğim sırada kreşin servisi çocuğumu getirdi. Gün içerisinde neler yaptığımızı konuşarak evimize döndük. Eşim de eve geldikten sonra birlikte yemek hazırlayıp yedik. Birkaç saat sonra çocuğumuz ateşlendi. Biraz takip ettikten sonra doktora gitmeye karar verdik. Klinik sorumlumu arayıp çocuğumun hasta olduğunu, yarınki mesaiye geleceğimi söyledim. O da istiyorsam çocuğumla ilgilenebileceğimi, işim için endişe yaşamamamı söyledi...

***

Sabah karanlığında çalan alarla,

'Rüya diye gördüğümüz, hayalini kurduğumuz her şey aslında insanca yaşamının bir gereği. Ama maalesef Türkiye'de hemşire olmak artık bir kâbus.'

ne olduğunu anlayamadan uyandım. Yaşadıklarımın rüya olduğunu anlayınca içimi huzursuzluk kapladı.

Işıkları açıp, akşamdan yıkadığım ve yorgunluktan ütüleyemediğim formalarımı çantama koydum. Çocuğumu uyandırıp hazırladım; kreş o saatte açılmadığı ve ayrıca kreşe verecek param olmadığı için anneme bıraktım. Metrobüse doğru yol aldım. Yarış halinde süren hastaneye yolculuğum sonrası kalan enerjimle, tüm iş yükümlerimle, insani olmayan çalışma şartlarıyla, her gün neden sağlıkçı olduğumu düşünerek çalışmaya çalıştım. Kapıda bekleyen öfkeli hasta yakınlarının tepki ve hakaretleri, sağlıksız hastane yemeği, yönetimin mobbingi, yetersiz malzeme ve yetersiz eleman gerçeğiyle ezildiğimiz bir nöbeti daha zor tamamladım. Üstelik bu kadar sıkıntı içinde çalışırken aldığımız ücret de yoksulluk sınırının çok altında. Rüya diye gördüğümüz, hayalini kurduğumuz her şey aslında insanca yaşamının bir gereği. Ama maalesef Türkiye'de hemşire olmak artık bir kâbus.

Bu sistemde doğumlar kadınlara, çalışmak ebelere zor

'Karşılaştıklarımız hastayı strese sokacak sözler, hakarete varan çirkin laflardı. Sonradan öğrendik ki doğumlarda pek çok ebinin davranışı böyleymiş. Yani doğum zor demelerinin sebebi sadece fizyolojik değilmiş'

Selin KAYA
İzmir

Gün içinde karşılaştığımız, yanlış bulduğumuz olayları kişisel zaafarla açıklayabiliyoruz. Ancak herkesin kabul ettiği alışılmış yanlışlar, normal hale geldiyse bireysel açıklamalar yeterli olmaz. Bunları yazmama neden olan olayı kısaca özetleyeceğim.

Bu yazıda anlatacağım tema, bu sistemin elimizden gittikçe kopardığı sağlık olacak. Sağlık sisteminde emekçiler ve hastalar arasındaki gerilim bitmezken işini sevmeden yapmak zorunda kalan sağlıkçılar da var, ne yapacağını bilemeyen bilse de doğru yapamayan hastalar da. Ancak büyüyen sorunların çözülmesi gerektiğinde ve kişilere kesilen faturaların sorunları daha da büyüttüğünde uzlaşmamız gerekiyor.

Kadın doğum stajında stajyer öğrenciler olarak bir doğumu izlemekteydik. Beklediğimiz şey, doğumun zorluğu ve hastanın duygusal destek ihtiyacı

nedeniyle hemşire ebelerin hastaya daha anlayışlı yaklaşmasıydı. Ancak bu beklentimiz daha iyi koşullar, daha fazla personel, daha düzgün işleyen bir sistem ve daha iyi bir eğitimin verildiği koşullarda olabilirdi. Sonuç olarak karşılaştıklarımız hastayı strese sokacak sözler, bağırışlar, hakarete varan çirkin laflardı. Sonradan öğrendik ki doğumlarda pek çok ebinin davranışı böyleymiş. Yani doğum zor demelerinin sebebi sadece fizyolojik değilmiş. Üstelik bu tepkiler normalleştirilmiş. Bu durumları denetleyen, böyle anlara müdahale edebilen ve çalışanların hatalarını kabul edip ders çıkarabileceği bir sisteme ihtiyaç var.

Sağlık emekçilerinin insan ilişkilerine yönelik çeşitli eğitimler almaları ve işlerini severek yapabilecekleri koşulların oluşturulması gerektiği çok açık. Çünkü hastanın uyumsuzuna cevap verebilecek insan ilişkilerini geliştirmek sağlık emekçileri için elzem. Hayati ve gergin anların kontrolünü daha iyi sağlayabilmek için sağlık hizmetinin verildiği koşulların hızlıca düzeltilmeye başlanması gerekli.

ÇÖZÜM NEREDE?

Bir diğer boyut ise sağlık sistemine kesilmesi gereken hataların, sağlıkçıların şahsına kesilmesi. Öyle ki sağlıkta tırmanan şiddet, hastanelerin pompalı tüfikle basılmasına kadar vardı. Hastaneyi pompalıyla basan kişi ise gözaltında bir gün bile kalmadı. Maaşı yetmeyen, koşullarını sevmeyen sağlıkçılar için sürekli çatışma ortamının olduğu ve kendilerini güvende hissetmedikleri hastanelerde hizmet verebilmek oldukça zor.

Karşılaştığımız gerginlik bizleri etkilese de hocalarımızın bize dediği bir şey vardı: "Yarın göreve başladığımızda eleştirdiğiniz insanların yaptıklarını yapabilirsiniz." Bu büyüyen gerilim bizleri bu noktaya getirmemeli elbette. Ancak bu olayların önüne geçilmemesi, sağlıkçıların memnuniyetsizliği ve halkın sağlığa erişememesi arasındaki uçurumu büyütüyor. Bu yüzden sorunların kaynağı bir an önce sağlık emekçilerinin talepleri dikkate alınarak, hasta hakları çerçevesinde çözülmeli. Doğumhanelerde, hastane odalarında gergin anların yönetilmesi de halkların sağlığa erişebilmesi de sağlıkçıların işlerini severek yapması da ortak bir yoldan geçiyor.

Sağlık emekçileri değişim istiyor

'Artık kadın sağlık emekçileri arasında da ses çıkarmanın başladığını, bazı korkuların bir kenara bırakıldığını gösteriyor.'

Dilan GÜLTEKİN
SES Elazığ Şubesi Kadın Sekreteri

YEREL seçim, ülkede uzun zamandır hakim olan umutsuzluğu ve korku iklimini büyük oranda kırdı. Bunu en iyi şekilde gözlemlediğimiz alanlardan biri kadın emekçilerin çoğunlukta olduğu sağlık sektörü. Sürekli açılan dev şehir hastaneleri, mobbing ve iş tanımı dışında omuzlarına yüklenen sorumluluklar, ağırlaşan iş koşulları, tükenmişlik hissi, yoksulluk, depresyon, işsiz kalma korkusu, sağlıkta şiddet, ücret yetiştirilemeyen kreşler, ortada kalan çocuklar ve çaresiz bırakılan sağlık emekçisi anneler... Tüm bunlar sağlık emekçilerini büyük bir sessizliğe mahkum etmişti. SES olarak çıktığımız saha çalışmalarında insanlar konuşmaktan kaçıyor, "Boş verin bir şey değiştiremezsiniz, onlar güçlü ve işimizden olmak istemiyoruz" şeklinde tepki vererek iletişim yollarını kapatıyordu.

EMEKÇİLERİ UYANDIRAN TOKAT

Yerel seçimlerden sonraki hafta saha çalışmasında çıktığımızda tablo büyük bir oranda değişmişti. İnsanlar kendini ifade ederken daha açık sözlü davranıyordu. Seçim sonucunun emeklinin başarısı olduğu, açlığa mahkum edilen bu kesimin iktidara büyük bir tokat attığından bahsediyorlardı. Aslında emeğinin gücüne inancını kaybeden ve adeta yıkıma uğrayan emekçiler de bu tokat sayesinde kendine gelmişti. Bir şeylerin değişebileceğine dair umutlar yeniden yeşermişti.

Mevcut yetkili sendikaların çalışmaları nı sorduğumuzda ise "Bize faydaları yok. İstifa etmek isteyince araya arkadaş ilişkilerini sokuyorlar, hayır diemiyoruz. Tüm yöneticiler onlardan, bizi en kötü birimde çalıştırmakla korkutuyorlar, mobbinge maruz kalıyoruz. Şartlarımız kötüye gidiyor emekli olamıyoruz. Çalışan bir sendika olduğunuzu görüyoruz ancak size gelmeye korkuyoruz, işimizden olmak istemiyoruz" şeklin-

de kendilerini ifade ediyorlardı, yetkili sendikada kalmak istemeyen de çok sayıda sağlık emekçisi oldu. Kadınlar fazla mesai, az sayıda çalışan, kreş fiyatları gibi çok ciddi sorunları olduğunu ve yetkili sendikaların bunlar için herhangi bir adım atmadığını söylüyorlardı.

Tabii ki mevcut şartlardan memnun sağlık emekçisi arkadaşlarımızda var ancak tam olarak hangi şartlardan memnunsunuz diye sorunca ya sessiz kalmayı tercih ediyorlar ya da "Şükür, ne diyelim" şeklinde kendilerini ifade ediyorlar.

DEĞİŞİM İSTEĞİ VE AYAK SESLERİ

Sağlık emekçileri Elazığ gibi iktidara yüksek oranda oy veren bir yerde, hastanede ötekileştirilmekten korktuklarını ancak buna rağmen bu gidişata son verilmesi, kendi cebini düşünün ve sadece bunun için çalışan sendikalardan kurtulmak gerektiğini ifade ettiler. Bunu diğer arkadaşlarının yanında ifade etmek istemeyenler ise bizimle servis kapısına kadar gelip fikirlerini burada beyan ettiler. Özellikle başörtülü arkadaşlarımız Gazze konusunda mevcut iktidarın tutumundan ve ticari ilişkilerinin devam etmesinden dolayı onlara inançlarının kalmadığını ve mevcut sendikaların da değişmesi gerektiğini söylediler. Tüm bunlar artık her kesimde olduğu gibi özellikle kadın sağlık emekçileri arasında da ses çıkarmanın başladığını, bazı korkuların

bir kenara bırakıldığını gösteriyor. Değişim isteği ve bunun ayak sesleri yavaş yavaş yükseliyor.

Fotoğraf: Freepik

Fotoğraf: Evrensel

Sağlık çalışanı sağlık hizmetine erişemiyor

Merhaba, Ben Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nden bir sağlık emekçisiyim. Üniversite hastanemiz bölgenin en yoğun çalışan ve ücretleri en fazla geciktiren hastanelerinden biri. Geciken nöbet ücretlerimiz, teşvik ödemelerimiz ve asla yetmeyen maaşlarımız... Çalışma koşullarından dolayı neredeyse hepimizin meslek hastalığı var: varis, bacak ağrıları, bel ağrıları, bel ve boyun fıtığı, idrar yolu enfeksiyonu, hastane enfeksiyonları saymakla bitmez.

Çalıştığın hastanede çok rahat muayene olabileceğin düşünülür. Hastanenin herkes için randevu sistemi apayrı, tarihler 2 haftayla sınırlı ama 2 hafta içinde boş randevu bulabilene helal olsun! O yüzden her gün takipte kalman lazım. Hastane çalışanısın, doğrudan randevu oluşturabilirsin. Ama randevu almaya kalktığında 2 aydan önce alamıyorsun. Herhangi bir görüntüleme tetkiki için de neredeyse 6 ay sonrasına randevu veriliyor. Hatta öyle zamanlar oluyor ki cihazlar bozuluyor ve bu tetkikler bir yıl-bir buçuk yıl sonrasına sarkabiliyor. Muayene zamanımızı beklerken ya hastalığın akut zamanı geçmiş oluyor ve şikayet etmez oluyorsun ya da hastalık çoktan ilerlemiş oluyor. Biz çalışanlar sağlık hizmetine erişemeyen hastaları siz düşünün.

Ne hikmettir ki ücretli muayenelerde, ücreti verilen tetkiklerde hemen 2 gün sonrasına randevu alınabiliyor. Zenginler özel hastanelerde zaten ulaşabildiği sağlık hizmetinden üniversite hastanelerinde de rahatlıkla yararlanabiliyor, emekçiler ya açlığı göze alıyor tedavi olabilmek için ya da aylarca sıra bekliyor muayene dahi olmadan.

Çok kısa süren muayenelerde hastalar derdini dahi anlatamıyor ve sağlık hizmetinin niteliği düşüyor. Önleyici sağlık hizmeti de olmadığı için giderek hastalıklı bir topluma dönüşüyoruz. Biliyoruz ki bu durumlar ülkenin neredeyse tüm kamu hastanelerinde mevcut.

ÖVÜNÜLECEK NE VAR?

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca çok yakın bir zamanda randevu sisteminin düzeltildiğine dair bir açıklama yaptı. Randevuya gitmeyenlere "ceza" uygulayacağını söyledi. Ceza ise şu; randevusuna gitmeyenler ya da gitmeyeceği randevuyu iptal ettirmeyenler aynı branştan 15 gün içinde randevu oluşturamayacaklar. İkinci kez randevusuna gitmeyenler ise 15 gün boyunca tüm branşlardan randevu alamayacak.

Düşünelim... Her hastane randevusu sohbetimizde göz polikliniğine randevu alabilen bir kişi bile duymamışızdır. Çoğu branşta en az bir ay sonrasına randevu alınabiliyor. Yani haftalar hatta aylar sonrasına verilen randevular mevcut. Bu aylar sonrasına verilen randevuları bir de tüm branşlarda düşünün. Hastalar da haliyle acil olduğunu düşündüğü hastalıkları için daha erken randevu bulma peşinde düzenli takipli bir tedavi süreci geçiremiyor. Belki işten izin alamıyor, belki çocuğuna bakacak birini bulamıyor, randevular unutuluyor, binbir zahmetle aldığı randevuya yetişemez hale geliyor.

Sağlık Bakanı ise bu kadar uzak bir zamana randevu verildiği için

tedavisi zaten geciken hastaya randevuya gitmediği ya da gidemediği için 15 gün sağlığa erişim yasağı koymakla tehdit ediyor. Randevu dahi alınamaz hale gelmiş sağlık sisteminin randevusunu iptal etmeyen hastalar sorumlu sanki!

Atama bekleyen sağlık emekçileri varken Sağlık Bakanımız görev tanımları dışında sağlık emekçilerini çalıştıracağını açıklamıştı müjde gibi. "Giderlerse gitsinler" demişlerdi biz sağlık emekçileri için, o günden bugüne çalışma koşulları daha da ağırlaştı, verilen ücretler asla yetmiyor, şiddet her seferinde daha da ağırlaşıyor. En yakın örnek İzmir Şehir Hastanesinde yaşandı. Bir adam elinde tüfek ile hastanenin 9. katına kadar çıkabildi. Her gün ölüm korkusuyla çalışıyoruz.

Ne yapacağımızı daha çok konuşmamız gerekiyor sanırım. Çalıştığım hastanede ne zaman hakkımız yenirse bir araya gelip mücadele etsek biz o hakkı söke söke alıyoruz. Sadece sağlık çalışanlarının mücadele etmesi yetmez, bütün yurttaşların sağlık hakkına sahip çıkması gerekir. Halkın sağlığı için, emekçinin hakkı için örgütlenip bu çürümüş sistemi taptaze bir bahar havasına çevirebiliriz. Mücadeleyle kalın...

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinden bir sağlık emekçisi

Lezzetin emeği sömürge altında, aşçılar isyanda!

Fotoğraf: DHA

Funda Eylem SANCARBARLAZ
Bursa

GIDA sektöründe çalışan işçi kadınlarla sektörün zorluklarını ve giderek ağırlaşan yaşam koşullarını konuşmak için buluşuyoruz. İşçi kadınlar bir yemek firmasında taşeron olarak çalışıyorlar ve aynı bölümdeler. Çalıştıkları yerin zorluklarından ve karşılaştıkları mobbingten bahseden kadınlar birbirlerinin dostu, yoldaşı olmuşlar. Mutfakta hafta sonları yalnız çalışmak istemediklerini, sağlıklarını ve can güvenliği açısından tehlikede olduklarını düşünen kadınlar "Yemekhanelere yemek saati dışında hiç kimse uğramıyor. Herhangi bir iş kazası ya da kalp krizi gibi bir durumda yanımızda müdahale edecek kimse olmuyor" diyor.

"Hafta sonları iş yeri 'Maliyet kurtarmıyor' diye tek kişi çalıştırıyor. Fakat iş yükümüzde bir azalma olmuyor, bu durum sağlık ve iş güvenliği açısından bizleri zorluyor" diyen işçi kadın itiraz ettikleri taktirde çıkışlarını vermek ya da başka bir projeye göndererek sürgün ile korkutulduklarını dile getiriyor.

"Artık yemek şirketleri kurumsal firma oldu, bu şirketler fabrikalara kiralık işçi veriyor ve bu işçilere köle muamelesi yapılıyor. Bu işçilere ne fabrika sahibi ne de firma sahip çıkıyor. Ağır şartlar altında verilen işi saatin dolana kadar bitirmek zorundasın. O iş bitmezse neden bitmediğine dair baskı altına alınmıyoruz" diye ekliyor biri.

İş yerinde her gün türlü baskılar ve mobbinge karşılaşan kadınlar kimseye güvenemediklerini hatta iş yerinde birbirleri dışında kimse ile sohbet etmediklerini söylüyorlar: "Kendi aramızda bile konuşmuyoruz biri bir şey söyler, gelip kızarlar diye."

Taleplerini, isteklerini konuşuyoruz kadınlarla. "Taşerona son verilmesini ve bizleri kiralık ve satılık işçi yapan bu düzenin değiştiği, haklarımızı aldığımız 1 Mayıs'da kutlamalar yapmak istiyoruz" diyen kadın işçi son olarak kendisine bir 1 Mayıs sloganı bulduğunu ve bunu yazıp eylem günü taşıdığını söylüyor: "Lezzetin emeği sömürge altında, aşçılar isyanda."

Geçtiğimiz ay dünyada ne olup bitti?

DÜNYADA EMEĞİN SESİ YANKILANDI

1 MAYIS'ta dünyanın birçok yerinde işçi ve emekçi kadınlar taleplerini sokakta dile getirdi. Fransa'da, İtalya'da, Almanya'da ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde işçi ve emekçiler hakları için sokaktaydı. ABD'den Ortadoğu'ya birçok yerde 1 Mayıs eylemlerinde barış talebi öne çıkarken, Filistin halkıyla dayanışma çağrıları yapıldı.

Fotoğraf: Ali Çarman/Evensel

Fotoğraf: Katie McTiernan/AA

ABD'DE FİLTİN EYLEMLERİ

ABD'de üniversiteler Filistin halkıyla dayanışma ve İsrail'in Gazze saldırılarını protesto etmeye devam ediyor. New York'taki Columbia Üniversite'nde polis üniversiteye baskın düzenleyerek İsrail'in Gazze'de sürdürdüğü soykırımı protesto eden öğrencileri tutukladı ve Los Angeles'taki UCLA Üniversitesi kampüsündeki Filistin dayanışma standına da saldırı düzenlendi.

İRAN'DA POLİS NİKA'YA TECAVÜZ ETTİKTEN SONRA ÖLDÜRDÜ

BBC Dünya Servisi'nin elde ettiği ve doğruladığı belgelerde, İran'da ahlak polisi tarafından öldürülen Mahsa Amini'nin ardından ülke çapında yayılan protestolara katılan 16 yaşındaki Nika Şakrami'nin tutuklandıktan sonra cinsel saldırıya uğradığı, darbedildiği ve üç güvenlik görevlisi tarafından öldürüldüğü ortaya çıktı.

Bu belgelerde Nika Şakrami'yi tutuklayan ve öldüren kişilerin kendi ifadeleri de dahil olmak üzere olay yeri raporları yer alıyor.

Belgelerin toplanması, BBC'nin 16 yaşındaki Nika Şakrami'nin tutuklanmasından kayboluşuna kadar başına gelenleri yeniden yapılan-

dırmasına olanak sağladı.

Nika'nın cesedi, protestolar sırasında kendisinden haber alınmadıktan 9 gün sonra bulundu. Hükümet kaynakları Nika'nın intihar ettiğini iddia etmişti. Ancak raporlar ve görgü tanıkları olayın vahametini ortaya çıkarmıştı.

İran'da parlamento seçimlerinin ardından «Başörtü ve İffet Yasası'nın henüz Koruma Konseyi tarafından onaylanmamasına rağmen 13 Nisan'da yürürlüğe girdi. İran'ın kentlerinde yine sokaklar ahlak devriyeleri ve polislerle doldu.

Kadınların ahlak polisleri ve sivil polisleri tarafından şiddet uygulanarak gözaltına alınması ise sosyal medyada yaygınlaştı.

Fotoğraf: 1500 Tasvir

2024 OLİMPİYATLARINDA FRANSIZ SPORCULARA BAŞÖRTÜ YASAĞI

FRANSA'nın başkenti Paris'te yapılacak 2024 Olimpiyat Oyunlarına katılan Fransız kadın sporcuların başörtü takması yasaklandı. Fransa Spor Bakanı Amélie Oudéa-Castéra yasağı France 3'te yayınlanan bir televizyon programında duyurdu.

Oudéa-Castéra, 26 Haziran- 11 Ağustos 2024

tarihleri arasında Paris'te düzenlenecek Olimpiyat Oyunlarına katılan Fransız takımlarının kadın sporcularının başörtüsü takmasının yasak olduğunu duyurdu. Fransa Spor Bakanı ayrıca sporda katı bir "laik rejim" uygulanmasından yana olduklarını söyledi. Bu karar kadınlar tarafından tepki topladı.

İRAK'TA LGBTİ'LERE 15 YILA KADAR HAPİS

GEÇTİĞİMİZ günlerde Irak parlamentosu eşcinselliği 15 yıla kadar hapisle cezalandıran bir yasayı onayladı.

Bu yasanın "dini değerleri korumak" amacıyla gerçekleştirdiğini belirten Irak hükümetine karşı LGBTİ toplulukları yasaya karşı çıktı. "Fuhuş ve Eşcinsellikle Mücadele" adında ki kanunu LGBTİ'lerin ilişkileri yasaklarken, 10 ila 15 yıl hapisle cezalandırıyor. Irak parlamentosu eşcinselliği veya fuhuşu "teşvik eden" kişilere ise 7 yıl hapis cezası verileceğini duyurdu. Bu karar dünyada ve özellikle Ortadoğu'daki kadın ve LGBTİ örgütleri tarafından tepki topladı.

İRAKLI FENOMEN KADIN ÖLDÜRÜLDÜ

Geçtiğimiz günlerde ayrıca Irak'ta güvenlik yetkilileri, TikTok fenomeni olan Umm Fahd'in Bağdat'taki evinin önünde ateş edilerek öldürüldüğünü duyurmuştu.

Müzik eşliğinde dans ettiği videoları Tik Tok'ta paylaştan Fahd'in on binlerce takipçisi vardı. Irak İçişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada "sosyal medyada tanınan Fahd'in kimliği belirsiz saldırganlar tarafından öldürüldüğünü" söyledi.

Geçtiğimiz yıl bu fenomen, mahkemeye göre "genel ahlaka" aykırı videolar yayınladığı için 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

ARABİSTAN'DA KIYAFET SEÇİMİ İÇİN KADINA 11 YIL HAPİS CEZASI

İKİ insan hakları örgütü, Suudi Arabistan'daki terör suçları mahkemesinin spor eğitmeni ve insan hakları savunucusu Manahel Otaibi'ye verdiği 11 yıl hapis cezasını kınadı.

Uluslararası Af Örgütü ve ALQST, 29 yaşındaki Manahel Otaibi'nin kıyafet seçimi ve görüşlerini internette ifade etmesiyle ilgili suçlamalardan 11 yıl hapis cezasına mahkum edildiğini söyledi. Bu karar Arabistan'da "demokrasi" ve kadınlar için özgürlük söylemlerinin dolaştığı süreçte verilmesi ise dikkat çekti.

Fotoğraf: ManahelAI Otaibi'nin kişisel arşivi